

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาทัศนคติของประชาชนอำเภอเมืองหลวงพระบาง จังหวัดหลวงพระบาง ที่มีต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ลาว ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาโดยประกอบด้วยทฤษฎีดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติ (Attitude)

ความหมายของทัศนคติ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2545 : 94) ได้สรุปการศึกษาของ Station and Futrell, Patrick E. Murphy and Ben M. Enis เกี่ยวกับทัศนคติ และให้คำจำกัดความว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจหมายถึง ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางสม่ำเสมอ การเกิดทัศนคตินั้นเกิดจากข้อมูลที่แต่ละคนได้รับ กล่าวคือ เกิดจากประสบการณ์ที่เรียนรู้ในอดีตเกี่ยวกับสินค้า หรือความนึกคิดของบุคคลและเกิดจากความสัมพันธ์ที่มีต่อกลุ่มอ้างอิง เช่น พ่อ แม่ เพื่อน และบุคคลในชั้นสังคม เป็นต้น

ทัศนคติ (Attitude) คือ การตอบสนองว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ เช่น สิ่งของ คน สถานที่ การกระทำ ความคิด หรือสถานการณ์ โดยแสดงออกในรูปของความเชื่อ ความรู้สึก หรือพฤติกรรม (Mayers, Fishen and Ajzen, 1980 อ้างใน ชรัญญา สุวรรณเสรีรักษ์, 2551: 4)

ทัศนคติ (Attitude) คือ ผลรวมของความเชื่อและการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ซึ่งนำไปสู่แนวโน้มที่จะกระทำในวิถีทางหนึ่งๆ (พัชรา ตันติประภา, 2553: 56 – 57)

ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่เรียนรู้เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรืออาจหมายถึง การแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียงพอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง เนื่องจากเป็นผลของกระบวนการทางจิตวิทยา ทัศนคติไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงแต่ต้องแสดงให้เห็นว่าบุคคลกล่าวถึงอะไรหรือทำอะไร (เสรี วงษ์มณฑา: 2542)

ทัศนคติ คือ การแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียงพอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง โดยทัศนคติสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

- ทักษคติเชิงบวก (Positive Attitude) เป็นทัศนคติทำให้เกิดการปฏิบัติทางบวก (Act Positively)

- ทักษคติเชิงลบ (Negative Attitude) คือ ทัศนคติที่ทำให้เกิดการปฏิบัติทางลบ (Act Negatively)

ในการศึกษาครั้งนี้ ทัศนคติ (Attitude) ในความหมายของผู้ศึกษา คือ เป็นการแสดงความรู้สึกภายในของบุคคลที่สะท้อนว่าบุคคลมีความโน้มเอียงพอใจ หรือไม่พอใจออกมาต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ ท่าที และอื่นๆ และนำไปสู่ความเชื่อที่มีต่อสิ่งต่างๆเหล่านั้น ซึ่งในที่นี้คือ การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ลาว โดยแสดงออกว่าบุคคลมีความรู้สึก ความเข้าใจ และความคิดเห็น ไปในทิศทางใดอย่างไร เช่น เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ทราบ หรือไม่ทราบ ลงทุน หรือไม่ลงทุน รวมทั้งพฤติกรรมการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ลาว

แนวคิดองค์ประกอบของทัศนคติ

องค์ประกอบที่สำคัญของทัศนคติมี 3 ประการ (อดุลย์ จาตุรงค์กุล และ ดลยา จาตุรงค์-กุล, 2550: 219 – 224) ดังนี้

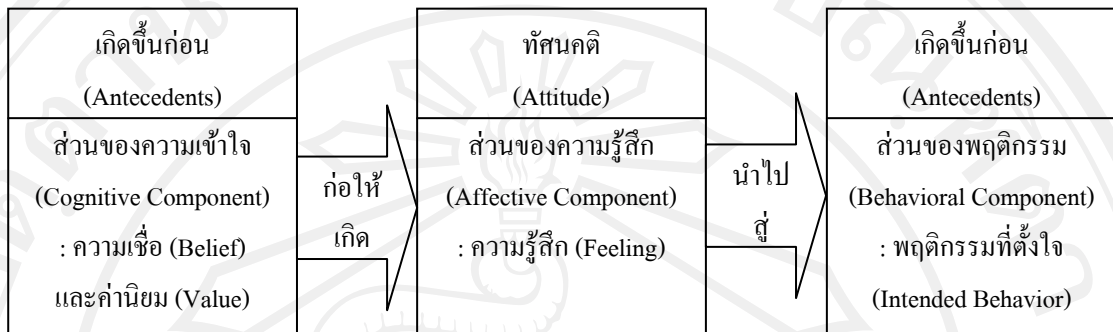
1. องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) เป็นความเข้าใจ หรือส่วนของความเชื่อที่มีต่อสิ่งของหรือบริการ เป็นความรู้ และการรับรู้ ซึ่งได้มาจากการผสมกันระหว่างประสบการณ์โดยตรง ต่อทัศนคติ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล ความรู้ และผลกระทบต่อการรับรู้จะกำหนดความเชื่อถือ ซึ่งหมายถึงสภาพด้านจิตใจที่สะท้อนความรู้เฉพาะอย่างของบุคคลและการประเมินเกี่ยวกับความคิด บุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางอารมณ์ เช่น ความรู้สึกชอบและไม่ชอบ ดีและไม่ดี มีคุณค่าและไม่มีคุณค่า สภาพอารมณ์จะสามารถเพิ่มประสบการณ์ด้านบวกหรือด้านลบ ซึ่งประสบการณ์จะมีผลกระทบด้านจิตใจ วิธีปฏิบัติที่ไว้วัดประเมินผล อาศัยเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจหรือไม่พอใจ ดีหรือไม่ดี เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นแนวโน้มที่จะมีการปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คนเรามีทัศนคติเกี่ยวข้องในสิ่งนั้น

ส่วนประกอบของทัศนคติ ประกอบด้วย 3 ส่วน โดยส่วนที่เกิดขึ้นก่อน เป็นส่วนของความเข้าใจ (Cognitive Component) ซึ่งแสดงออกมาในรูปของความเชื่อและค่านิยม ส่วนของความเข้าใจนี้ก่อให้เกิดทัศนคติในส่วนของความรู้สึก (Affective Component) ซึ่งแสดงออกมาในรูปของ

ความรู้สึก และเกิดผลลัพธ์เป็นส่วนของพฤติกรรม (Behavioral Component) ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมที่ตั้งใจ ดังแสดงในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงส่วนประกอบของทัศนคติ

แนวคิดเรื่องจุดมุ่งหมาย และการตัดสินใจในการลงทุน

จิรตัน สังข์แก้ว (2543) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องจุดมุ่งหมายและการตัดสินใจในการลงทุน ดังนี้ จุดมุ่งหมายหลักของผู้ลงทุน คือ เพื่อให้ได้อัตราผลตอบแทนสูงสุด ณ ระดับความเสี่ยงหนึ่ง หรือเพื่อลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด ณ ระดับผลตอบแทนหนึ่ง ทั้งนี้ถือว่าผู้ลงทุนเป็นผู้ที่กลัวความเสี่ยง (Risk Averse) ถ้าหากการลงทุนใดมีความเสี่ยงสูง ผู้ลงทุนย่อมต้องการผลตอบแทนสูงเพื่อชดเชยความเสี่ยง

จากจุดมุ่งหมายหลักของการลงทุนดังกล่าว หากแยกแยะเป็นรายละเอียดวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เงินต้นหรือเงินลงทุนต้องปลอดภัยไม่สูญหาย
- เงินต้น หรือเงินลงทุนต้องมีค่าเพิ่มขึ้น
- ตราสารที่ลงทุนนั้นควรซื้อขายง่ายหรือเป็นที่ต้องการของตลาด (Marketability)
- สามารถเปลี่ยนตราสารที่ลงทุนเป็นเงินสดได้ในเวลาที่รวดเร็วโดยไม่ขาดทุน (Liquidity)
- รายได้ควรสม่ำเสมอ
- มีผลประโยชน์ทางด้านภาษีอันเนื่องมาจากการลงทุน
- ควรมีการกระจายการลงทุนเพื่อลดความเสี่ยง

วัตถุประสงค์การลงทุนจะเป็นไปในรูปแบบใด ขึ้นอยู่กับว่าผู้ลงทุนเป็นใครหรือเป็นสถาบันใด อายุของผู้ลงทุน สถานภาพ ลักษณะนิสัย ที่แตกต่างกันย่อมมีวัตถุประสงค์ในการลงทุนต่างกัน อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญในการตัดสินใจลงทุน คือ ผลตอบแทน ความเสี่ยง และระยะเวลาการลงทุน

ผลตอบแทนจากการลงทุน ผู้ลงทุนได้ลงทุนในทรัพย์สินทางการเงินหรือการลงทุนในรูปแบบอื่นๆ ด้วย หวังว่ามูลค่าของการลงทุนจะสูงขึ้น และ/หรือ ได้รับกระแสเงินสดระหว่างงวดการลงทุน โดยผลตอบแทนรวมทั้งสองรูปแบบนี้ควรสามารถชดเชยอัตราเงินเฟ้อและความเสี่ยงจากการลงทุน ผลตอบแทนจากการลงทุนประเภทใดประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน

1. Yield คือ กระแสเงินสดหรือรายได้ที่ผู้ลงทุน ได้รับระหว่างช่วงระยะเวลาการลงทุน อาจอยู่ในรูปของเงินปันผลหรือดอกเบี้ย ที่ผู้ออกตราสารหรือหลักทรัพย์จ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น

2. Capital Gain (Loss) คือ กำไร (หรือขาดทุน) จากการขายหลักทรัพย์ได้ในราคาที่สูง (หรือต่ำลง) กว่าราคาซื้อ หรือที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงของราคา

อัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการจะต้องครอบคลุมถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงส่วนชดเชยอัตราเงินเฟ้อและส่วนชดเชยความเสี่ยง ยิ่งระดับความเสี่ยงในการลงทุนสูง ผู้ลงทุนย่อมต้องการอัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้น

ความเสี่ยงจากการลงทุน เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาการลงทุน ความหมายของความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์ คือ โอกาสที่จะไม่ได้รับอัตราผลตอบแทนตามที่คาดเอาไว้ ยิ่งอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนมีความไม่แน่นอนมากขึ้น การลงทุนนั้นยังมีความเสี่ยงสูง ผู้ลงทุนย่อมต้องการอัตราผลตอบแทนที่สูงขึ้นเพื่อชดเชยความเสี่ยงนั้น

ความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความเสี่ยงที่เป็นระบบ (Systematic Risk) หรือความเสี่ยงของตลาด (Market Risk) เป็นความเสี่ยงที่ไม่สามารถจัดได้โดยการกระจายการลงทุนที่เหมาะสม และความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (Unsystematic Risk) คือ ความเสี่ยงเฉพาะตัว (Unique Risk) เป็นความเสี่ยงที่สามารถกำจัดได้โดยการกระจายการลงทุนที่เหมาะสม

ระยะเวลาการลงทุน ช่วงระยะเวลาการลงทุนสั้น - ยาว เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวกำหนดการเลือกชนิดของตราสารที่จะลงทุน และส่งผลต่อระดับความเสี่ยง และอัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนจะได้รับ

แนวคิดในการตัดสินใจลงทุน เพซรี ชุมทรัพย์ (2549) ได้ให้คำแนะนำว่า ผู้ลงทุนควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการลงทุนก่อนและพิจารณาเลือกลงทุนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้เนื่องจากการลงทุน แต่ละประเภทย่อมเหมาะสมกับบุคคลแต่ละคน ซึ่งจุดมุ่งหมายในการลงทุนของผู้ลงทุนแตกต่างกันไประหว่างผู้ลงทุนแต่ละราย

ปัจจัยที่กำหนดจุดประสงค์ของการลงทุนส่วนบุคคลที่ควรนำมาพิจารณา

1. ปัจจัยส่วนบุคคล สามารถแบ่งจุดมุ่งหมายตามลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

1.1 อายุของผู้ลงทุน โดยผู้ลงทุนที่มีอายุน้อยหรือมีอายุระหว่าง 25 – 40 ปี มักจะกล้าเสี่ยงและสนใจในการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนอย่างสูง แต่ผู้ลงทุนที่มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี อาจสนใจในการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้ประจำ และแน่นอน

1.2 การมีครอบครัว และความรับผิดชอบที่มีต่อครอบครัว โดยถ้าผู้ลงทุนที่มีครอบครัวจะมีความจำเป็นที่จะเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความมั่นคง เพื่อสร้างรายได้ที่แน่นอนให้กับครอบครัว ซึ่งจะตรงกันข้ามกับผู้ลงทุนที่มีสถานภาพโสด

1.3 สุขภาพของผู้ลงทุน ปัญหาด้านสุขภาพของผู้ลงทุนย่อมมีผลกระทบต่อ การกำหนดนโยบายการลงทุน ผู้ลงทุนที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์จะมีความต้องการรายได้ที่แน่นอน เพื่อมาดูแลสุขภาพของตน

1.4 ความสนใจในการลงทุน ผู้ลงทุนบางรายอาจมีความต้องการลงทุนในกลุ่มหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยง ซึ่งความเสี่ยงจากการลงทุนนี้อาจมีหลายลักษณะ ดังนั้นผู้ลงทุนจึงต้องเตรียมใจกับความเสี่ยงที่ต้องเผชิญในอนาคต

2. ปัจจัยทางการเงิน สามารถแบ่งจุดหมายตามลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

2.1 ความปลอดภัยของเงินทุน นอกจากจะหมายถึงการรักษาเงินทุนเริ่มแรกให้คงไว้แล้ว ยังหมายถึงการป้องกันความเสี่ยงซึ่งเกิดจากภาวะเงินเฟ้อ

2.2 เสถียรภาพของรายได้ผู้ลงทุนมักจะลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้รายได้มั่นคง

2.3 ความงอกเงยของเงินทุน ผู้ลงทุนมักจะลงทุน โดยที่มักมีการตั้งจุดหมายในการลงทุนไว้ว่าจะพยายามจัดการให้เงินลงทุนของตนเพิ่มขึ้นจากการลงทุนในหุ้นของบริษัทที่กำลังขยายตัวขึ้นเพียงอย่างเดียว

2.4 ความคล่องตัวในการซื้อขาย หมายถึงหลักทรัพย์ที่สามารถซื้อขายได้อย่างสะดวกรวดเร็ว โดยขึ้นอยู่กับราคาของหลักทรัพย์ที่หุ้นนั้นจดทะเบียน เป็นต้น

2.5 สภาพคล่องของหลักทรัพย์ เมื่อหลักทรัพย์ที่ลงทุนมีสภาพคล่องสูงความสามารถ ในการทำกำไรย่อมลดลง

2.6 การกระจายการลงทุน วัตถุประสงค์ก็คือต้องการกระจายความเสี่ยงซึ่งการกระจายความเสี่ยงลงทุนในหลักทรัพย์สามารถทำได้ 4 วิธี

1) ลงทุนผสมระหว่างหลักทรัพย์ที่มีหลักประกันในเงินลงทุน และมีรายได้จากการลงทุนที่แน่นอนกับหลักทรัพย์ที่มีรายได้ และราคาเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามภาวะเศรษฐกิจ

2) ลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความหลากหลาย เพื่อการกระจายความเสี่ยง

3) ลงทุนในหลักทรัพย์ของธุรกิจที่มีความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ เพื่อลดความเสี่ยงเรื่องธรรมชาติ เป็นต้น

4) ลงทุนในหลักทรัพย์ธุรกิจที่มีลักษณะการผลิตที่ต่างกันแบบ Vertical หรือ Horizontal ถ้าเป็นแบบ Vertical หมายถึงการลงทุนในธุรกิจต่างๆตั้งแต่วัตถุดิบไปจนสำเร็จรูป ถ้าเป็น Horizontal เป็นการลงทุนในกิจการที่ประกอบการธุรกิจในลักษณะเดียวกัน

แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุน (ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน, 2553)

ความเสี่ยงจากการลงทุน

ความหมายของความเสี่ยงโดยทั่วไปหมายถึง โอกาสหรือความน่าจะเป็นที่ผลตอบแทนของเหตุการณ์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจริงจะคลาดเคลื่อนหรือผิดไปจากที่ได้ประมาณการหรือคาดหวังไว้ โดยที่ขนาดของความเสี่ยงนั้น จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่ความคลาดเคลื่อนนั้น จะเกิดขึ้นมีมากหรือน้อยเพียงใด กล่าวคือ ถ้าโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดความคลาดเคลื่อนระหว่างผลที่เกิดขึ้นจริงกับผลที่คาดหวังมีอยู่สูง (ต่ำ) นัยหนึ่งก็คือความเสี่ยงสูง (ต่ำ)

ในแง่ของการลงทุน ความเสี่ยงคือโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่ผลตอบแทนที่ได้รับจริงจะคลาดเคลื่อนหรือผิดไปจากผลตอบแทนที่คาดหวัง ดังนั้น ถ้าโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่ผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง จะคลาดเคลื่อนไปจากผลตอบแทนที่คาดหวังสูง (ต่ำ) แสดงว่าการลงทุนดังกล่าวมีความเสี่ยงสูง (ต่ำ) ทั้งนี้ ขนาดของโอกาสและความน่าจะเป็นที่จะเกิดความคลาดเคลื่อนซึ่งเป็นตัววัดระดับของความเสี่ยงว่ามากหรือน้อยเพียงใด ในทางการลงทุนนั้น จะพิจารณาจากขอบเขตหรือความกว้างของการแกว่งตัวของราคาหรือผลตอบแทนจากการลงทุนนั้นๆ หรือที่รู้จักกันในชื่อของความผันผวน (Volatility) กล่าวคือ ถ้าการลงทุนใดๆ มีความผันผวนของราคาหรือผลตอบแทนอยู่สูง (ต่ำ) หมายความว่าการลงทุนนั้นมีความเสี่ยงสูง (ต่ำ) ด้วย ซึ่งในทางทฤษฎี ความผันผวนซึ่งเป็นตัววัดระดับความเสี่ยงก็สามารถวัดได้จากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นเกณฑ์ โดยทั่วไปความเสี่ยงในการลงทุนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่

1. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยมหภาค (Macro Factors) เป็นความเสี่ยงที่มีอยู่ในระบบที่ผู้ลงทุนไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า เป็นผลกระทบจากภาวะแวดล้อมภายนอกธุรกิจ เช่น สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเงิน และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป ภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้อัตราผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงมีโอกาที่จะต่างไปจากระดับที่คาดการณ์ สามารถแบ่งออกได้เป็น

- Pervasive Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่กระทบทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ลงทุนหรือไม่ได้แก่

Purchasing Power Risk หมายถึง ความเสี่ยงในการมีอำนาจซื้อลดลง ในระดับที่ต่างไปจากระดับที่เคยคิดว่าจะเป็น ผลกระทบนี้ มักสำคัญต่อการลงทุนในตราสารหนี้หรือพันธบัตรระยะยาวที่มีดอกเบี้ยคงที่ เมื่ออัตราเงินเฟ้อขยับสูงขึ้น ดอกผลที่ผู้ลงทุนได้รับอาจไม่เพียงพอต่อการครองชีพ

Political (Country) Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่มักเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แล้วทำให้เงื่อนไขการลงทุนในประเทศต่างไปจากรูปแบบที่เคยคาดไว้แต่เดิม ทั้งนี้ก็เพราะเมื่อมีรัฐบาลใหม่ ย่อมหมายถึง โอกาสที่จะมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเงิน ผู้ลงทุนจึงมักจะระงับการลงทุนเพื่อรอดูท่าทีของรัฐบาลใหม่เสมอ

Currency (Exchange) Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความผันแปรของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ เกิดขึ้นเฉพาะกับกรณีของการลงทุนข้ามประเทศและเมื่อผู้ลงทุนประสงค์จะนำเงินลงทุนกับไปยังต้นทางหรือโยกย้ายไปยังแหล่งลงทุนอื่น หากอัตราแลกเปลี่ยนไปในทางลบ ผลตอบแทนรวมอาจลดลง หรือถึงกับขาดทุน ทั้งๆ ที่การลงทุนในหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินนั้นๆ มีกำไรก็ตาม

- Systematic Risk หมายถึง ที่ไม่สามารถลดลงได้จากการกระจายการลงทุนยังคงเหลือจากระบบความเสี่ยงเหล่านี้

Interest Rate Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากความแปรผันของอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมักเป็นที่กังวลของผู้ลงทุนในตราสารหนี้หรือพันธบัตรระยะยาวที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ตราไว้ (Coupon Rate) ก่อนข้างต่ำเมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินขยับตัวสูงขึ้น และหากผู้ลงทุนมีความจำเป็นที่จะต้องขายตราสารหรือพันธบัตรที่ลงทุนไว้ในตลาดตราสารหนี้ ผู้ขายก็จะต้องเสนออัตราผลตอบแทน (Yield) แก่ผู้สนใจซื้อเท่าเทียมกับระดับอัตราดอกเบี้ยปัจจุบัน ซึ่งก็หมายความว่าผู้ขายจะต้องลดราคาของตราสารหรือพันธบัตรนั้นลงและเกิดผลขาดทุนในที่สุด

Market Risk หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของตลาดโดยรวมร่วมกับทุกหลักทรัพย์ที่หลักทรัพย์ทุกตัวต้องมีเป็นส่วนประกอบร่วมกันแต่อาจมากหรือน้อย ความเสี่ยงนี้ขจัดออกไปไม่ได้แม้กระจายการลงทุนออกไปได้ดีเพียงใดก็ตาม

2. ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากปัจจัยจุลภาค (Micro Factors)

- Unsystematic Risk เป็นความเสี่ยงที่เฉพาะตัวของหลักทรัพย์ซึ่งสามารถลดลงได้โดยการกระจายการลงทุนออกไปให้กว้างขวาง ความเสี่ยงนี้เป็นความเสี่ยงเฉพาะตัวธุรกิจหรือ

หลักทรัพย์นั่นเอง ผู้ลงทุนสามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการกระจายการลงทุนออกไปยังหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงเฉพาะตัวที่ต่างกัน ความเสี่ยงประเภทนี้ได้แก่

Credit Risk (หรืออาจเรียกว่า Counter – Party Risk หรือ Default Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากตัวบริษัทนั้นๆ เองว่าจะจ่ายคืนหนี้ และ/หรือ ปฏิบัติตามภาระผูกพันได้อย่างสมบูรณ์หรือไม่เพียงใด โดยพิจารณาจากปัจจัยพื้นฐานของบริษัท เช่น มีความเข้มแข็งทางฐานะความมั่นคงทางการเงินหรือไม่เพียงใด มีความสามารถในการบริหารจัดการหรือไม่ มีความสามารถในการทำกำไรมากน้อยเพียงใด มีความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ตามกำหนดหรือไม่ ธุรกิจที่ดำเนินการมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ระบบบัญชีมีมาตรฐานหรือไม่ เป็นต้น

Sector Risk (หรืออาจเรียกว่า Industry Risk หรือ Business Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากลักษณะเฉพาะของกลุ่มธุรกิจ หรืออุตสาหกรรมนั้นๆ ซึ่งอาจเปราะบาง ถูกกระทบได้ง่าย และจะมีผลต่อราคาซื้อขายหลักทรัพย์ ผู้ลงทุนควรตระหนักและเพิ่มความระมัดระวังในการลงทุน ความเสี่ยงประเภทนี้มักเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมประเภทที่เชื่อมโยงไปตามราคา (Depleting Industry) หมายความว่า วัตถุดิบหมดไป ไม่สามารถสร้างทดแทนได้ในระยะสั้นๆ เช่น เหมืองแร่ ป่าไม้ น้ำมัน หรืออุตสาหกรรมที่ผลิตภัณฑ์มีราคาที่สูงลงตามวงจรราคาโลก เช่น ปิโตรเคมี หรือธุรกิจที่มีสายผลิตภัณฑ์แคบ หรือที่มีบริการเพียงไม่กี่ประเภท เช่น สายการบิน ธุรกิจ Software เป็นต้น

ผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน (2553) ผลตอบแทนและความเสี่ยงจากการลงทุนในหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ เงินสด เงินปันผลที่บริษัทผู้ออกหุ้นจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้น และกำไร (หรือขาดทุน) จากการขายหุ้น ได้มณราคาที่สูงขึ้น (หรือต่ำลง) กว่าราคาซื้อ หรือเรียกว่าเป็นกำไรหรือขาดทุนจากส่วนต่างของราคา

ผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิจะได้รับส่วนแบ่งในกำไรของกิจการ โดยตรงในรูปของเงินสดปันผลเฉพาะเมื่อคณะกรรมการประกาศจ่ายเงินปันผลเท่านั้น โดยจะได้รับในอัตราที่คงที่ ในขณะที่ผู้ถือหุ้นสามัญได้รับส่วนแบ่งในกำไรของกิจการ โดยตรงในรูปเงินสดปันผลมากหรือน้อยตามแต่ผลประกอบการของกิจการ ในขณะเดียวกัน ผู้ถือหุ้นสามัญยังได้รับผลประโยชน์โดยอ้อมจากกำไรสะสม ผ่านทางการเพิ่มขึ้นของราคาตลาดของหุ้นสามัญ เมื่อกิจการลงทุนในโครงการที่มีผลตอบแทนสูงกว่าต้นทุนของเงินทุนจะทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่ม อันส่งผลให้ราคาหุ้นสามัญ

สูงขึ้น ดังนั้นรูปแบบของผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนคาดหวังจะได้รับจากหุ้นสามัญจึงได้แก่ เงินปันผล และส่วนที่เพิ่มขึ้นของราคาหุ้นสามัญ

ผลตอบแทนจากการลงทุนประเภทต่างๆ โดยส่วนมากมักแสดงในรูปร้อยละ โดยเทียบกับเงินลงทุนต้นงวดและมักคิดต่อระยะเวลาหนึ่งปี ซึ่งเรียกว่าอัตราผลตอบแทน อันเป็นตัวบ่งถึงผลที่ผู้ลงทุนได้รับหรือจะได้รับในหนึ่งงวดเวลา (ปี) ผู้ลงทุนจะใช้อัตราผลตอบแทนนี้เปรียบเทียบกับความเสี่ยงที่จะต้องเผชิญ และ/หรือเปรียบเทียบกับการลงทุนประเภทอื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้ ผู้ถือหุ้นสามัญย่อมคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนในระดับที่สูงกว่าผู้ลงทุนอื่นในกิจการ เช่น เจ้าหนี้ และผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ เพราะผู้ถือหุ้นสามัญพร้อมที่จะเผชิญความเสี่ยงที่สูงกว่าจากการที่บริษัทอาจต้องเลิกกิจการแล้วได้รับผลตอบแทนหรือส่วนแบ่งคงเหลือไม่มากหรืออาจไม่ได้รับเลย

เงินปันผล (Dividend) คือ ส่วนของกำไรที่บริษัทแบ่งจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญและผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิ ตามสิทธิของผู้ถือหุ้นนั้น เงินปันผลของผู้ถือหุ้นบุริมสิทธิมักจะกำหนดไว้ตายตัวเป็นร้อยละของราคาหุ้นที่ตราไว้และอาจสะสมหรือมีเงื่อนไขพิเศษอื่นเพิ่มเติมได้ แต่เงินปันผลของผู้ถือหุ้นสามัญจะเปลี่ยนแปลงไปตามผลการดำเนินงานของบริษัทในแต่ละปี

โดยทั่วไปแล้ว เพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจลงทุน บริษัทต้องประกาศนโยบายการจ่ายเงินปันผลในภาพกว้างๆ เช่น จะจ่ายเป็นอัตราส่วนเงินปันผลต่อกำไรสุทธิ (Dividend Payout Ratio) ในแต่ละปีเท่าใด โดย Dividend Payout Ratio จะแสดงถึงสัดส่วนของกำไรสุทธิที่บริษัทจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นอัตราส่วนการจ่ายเงินปันผลยิ่งสูงก็ยิ่งน่าลงทุนในหุ้นนั้น

$$\text{อัตราส่วนเงินปันผล} = \frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้น}}{\text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}}$$

นอกจากนั้นแล้ว ในการลงทุนผู้ลงทุนจำคำนวณอัตราเงินปันผลต่อหุ้น (Dividend Yield) หมายถึง หากลงทุนซื้อหุ้น ณ ระดับราคาตลาด และได้รับเงินปันผลในอัตราที่ประกาศจะคำนวณเป็นผลตอบแทนจากเงินปันผลในอัตราร้อยละเท่าใด อัตราเงินปันผลต่อหุ้นยิ่งสูงก็ยิ่งน่าสนใจลงทุนในหุ้นนั้น โดยคำนวณเปรียบเทียบเงินปันผลต่อหุ้นเป็นอัตราร้อยละของราคาตลาดหุ้นนั้น ดังนี้

$$\text{อัตราเงินปันผลต่อหุ้น} = \frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้น} \times 100}{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}$$

กำไรจากส่วนต่างของราคา (Capital Gain/Loss) คือ ผลต่างระหว่างราคาหุ้นเดิมที่ผู้ลงทุนซื้อ มา กับราคาหุ้นที่ผู้ลงทุนขายไปนั่นเอง เนื่องจากราคาหุ้นจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีความไม่แน่นอนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ จึงทำให้ผู้ลงทุนเกิดความเสี่ยงที่จะได้รับผลตอบแทนได้มากน้อยแตกต่างกันไป

ผลประโยชน์อื่นที่ผู้ถือหุ้นได้รับ

การแตกหุ้น (Split) การแตกหุ้นจะไม่กระทบต่อสัดส่วนการถือครองหุ้นและมูลค่าของหุ้นที่ผู้ถือหุ้นรายใดรายหนึ่งถือครองอยู่แต่จะมีผลทำให้ราคาตลาดของหุ้นลดลงตามสัดส่วนที่แตกหุ้น ราคาตลาดที่ลดลงทำให้ผู้ลงทุนหลายรายสามารถเข้าซื้อหุ้นได้เพราะราคาแต่ละ Board Lot ต่ำลงมาก การแตกหุ้นจึงเป็นกระบวนการที่นิยมกระทำในกรณีหุ้นของบริษัทที่น่าสนใจลงทุน แต่มีราคาตลาดสูงมาก จนผู้ลงทุนรายย่อยซึ่งมีทุนทรัพย์น้อยไม่สามารถลงทุนได้ เพราะว่าจะต้องซื้อขายอย่างน้อยในจำนวนหนึ่ง Board Lot (100 หุ้น) ฉะนั้น ประโยชน์ของการแตกหุ้นก็เพื่อทำให้ราคาตลาดของหุ้นนั้นต่ำลง แต่มีจำนวนหน่วยเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้มีการซื้อขายมากขึ้น และสภาพคล่องดีขึ้น (หุ้นใหม่ เท่ากับ หุ้นที่มีอยู่ x อัตราส่วนการแตกหุ้น)

สิทธิจองซื้อหุ้นออกใหม่ (Right Issue หรือ Subscription Right) เป็นสิทธิที่ให้แก่ผู้ถือหุ้นของบริษัทในการจองซื้อหุ้นสามัญออกใหม่จากการเพิ่มทุน สิทธิการจองซื้อหุ้นออกใหม่จะเป็นไปตามสัดส่วนของหุ้นที่ถือครองอยู่ และในราคาที่กำหนด ซึ่งมักจะต่ำกว่าราคาซื้อขายในตลาดรองตราสารทุน หรือต่ำกว่าราคาเสนอขายแก่บุคคลทั่วไป (Public Offering Price) โดยทั่วไปแล้ว อายุของ Subscription Right จะไม่เกินสามเดือน ซึ่งการให้สิทธิเช่นนี้เป็นการปกป้องผู้ถือหุ้นกลุ่มเดิมมิให้สัดส่วนความเป็นเจ้าของและอำนาจการควบคุมกิจการลดน้อยลงเมื่อมีจำนวนหุ้นออกจำหน่ายมากขึ้น โดย Subscription Right สามารถเปลี่ยนมือได้ ถ้าผู้ถือหุ้นไม่ประสงค์จะใช้สิทธิในการจองหุ้นออกใหม่ ก็สามารถขายสิทธิดังกล่าวให้กับคนอื่นในตลาดได้

หุ้นปันผล (Stock Dividend) เป็นการออกหุ้นใหม่ เพื่อจ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นที่มีชื่อในวันที่ปิดสมุดทะเบียนหุ้น ประโยชน์ที่บริษัทได้รับคือ เป็นการเพิ่มจำนวนหุ้นที่ซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ และเป็นการแบ่งปันผลกำไรจากการดำเนินงานให้แก่ผู้ถือหุ้น โดยไม่ต้องจ่ายผลประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นเงินสด ทำให้สามารถนำเงินสดที่มีอยู่ไปใช้ในการขยายกิจการหรือการดำเนินงานด้านอื่นๆ ได้

สิทธิในการออกเสียงเพื่อควบคุมดูแลการบริหารบริษัท

ความสัมพันธ์ของความเสี่ยงและผลตอบแทนจากการลงทุน ระดับผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินใดๆ ย่อมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับความเสี่ยง เพราะผู้ลงทุนพยายามหลีกเลี่ยงความเสี่ยงแต่ต้องการอัตราผลตอบแทนสูง ถ้าต้องการให้ผู้ลงทุน

แบกรับความเสี่ยงที่สูงขึ้น หลักทรัพย์ก็ต้องให้ผลตอบแทนสูง มิฉะนั้นผู้ลงทุนก็จะไม่เลือกลงทุน หลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่ำ ที่ได้ผลตอบแทนต่ำลงได้

แนวคิดการกำกับดูแลของตลาดหลักทรัพย์ (Trading Administration)

ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน สถาบันกองทุนเพื่อพัฒนาตลาดทุน (2553) การตรวจสอบภาวะตลาด ตลาดหลักทรัพย์ฯ ให้ความสำคัญกับเรื่องการปกป้องผู้ลงทุนและการกำกับดูแลซื้อขายในตลาดให้เกิดความเท่าเทียมกัน เพื่อให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ เป็นตลาดที่มีคุณภาพเสมอมา การตรวจสอบการซื้อขายจึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่มีเพื่อติดตามภาวะการณ์ซื้อขายและตรวจสอบการกระทำผิด ตลาดหลักทรัพย์ฯ ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการตรวจสอบการซื้อขายซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่เจ้าหน้าที่ ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานตรวจสอบทั้งหมดเรียกว่า “Automated Tools of Market Surveillance” หรือ ATOMS ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ช่วยในการติดตามการซื้อขายและใช้วิเคราะห์ตรวจสอบการกระทำผิด รวมทั้งเป็นฐานข้อมูลสำหรับการทำรายงานการตรวจสอบ ทำให้สามารถติดตามการซื้อขายที่ผิดปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการตรวจสอบการซื้อขายด้วยระบบ ATOMS การกระทำที่เข้าข่ายเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มีดังนี้

Insider Trading การซื้อขายหลักทรัพย์โดยอาศัยข้อมูลภายใน กล่าวคือ ในการซื้อขาย ซึ่งหลักทรัพย์ฯ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ห้ามมิให้บุคคลใดทำการซื้อหรือขาย หรือเสนอซื้อ หรือเสนอขาย หรือชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อหรือขาย หรือเสนอซื้อหรือเสนอขาย หลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะที่เป็นการเอาเปรียบต่อบุคคลภายนอกโดยอาศัยข้อมูลเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงราคาของหลักทรัพย์ที่ยังไม่ได้เปิดเผยต่อประชาชน และตนได้ล่วงรู้มาในตำแหน่งหรือฐานะเช่นนั้น และไม่ว่าการกระทำดังกล่าวจะกระทำเพื่อประโยชน์ต่อตนเองหรือผู้อื่น หรือนำข้อเท็จจริงเหล่านั้น ออกเปิดเผยเพื่อให้ผู้อื่นกระทำการซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าว โดยตนได้รับประโยชน์ตอบแทน บุคคลที่อยู่ในขอบเขตที่สามารถล่วงรู้ข้อมูลภายในของบริษัทจดทะเบียนนั้น

Market Manipulation การสร้างราคาหลักทรัพย์เพื่อให้ผู้อื่นหลงผิดกล่าวคือ ในการซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ห้ามมิให้ผู้ใดทำการซื้อหรือขาย หลักทรัพย์โดยรู้เห็นหรือตกลงกับบุคคลอื่นอันเป็นอันอำพรางเพื่อให้บุคคลทั่วไปหลงผิดไปว่า ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง หลักทรัพย์นั้น ได้มีการซื้อขายกันมากหรือราคาของหลักทรัพย์นั้น ได้เปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงไป ในลักษณะที่ไม่เป็นไปตามปกติ

Misstatement การปล่อยข่าวลือหรือกล่าวข้อความอันเป็นเท็จ กล่าวคือ ห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินกิจการของบริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือผู้มีส่วนได้เสียในหลักทรัพย์บอกกล่าวข้อความเท็จหรือข้อความใด โดยเจตนาให้ผู้อื่นสำคัญผิดให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน หรือราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัท รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสารที่ไม่เป็นความจริงให้เลื่องลือจนอาจทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าหลักทรัพย์ใดๆ จะมีราคาสูงขึ้นหรือลดลงเว้นแต่จะเป็นการเผยแพร่ข่าวในข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งไว้กับตลาดหลักทรัพย์ฯ แล้ว

ตลาดหลักทรัพย์ฯ มีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ทั้งหมดที่เรียกว่า ATOMS โดยระบบ ATOMS ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. Automated Alert System เป็นเครื่องมือที่ใช้ตรวจจับหลักทรัพย์ที่มีการเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณที่ผิดปกติ โดยระบบจะเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณในแต่ละหุ้น กับค่าทางสถิติของราคาและปริมาณของตัวมันเองในอดีต ถ้าราคาและหรือปริมาณการซื้อขายมีการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ ระบบ Alert จะส่งสัญญาณเตือนทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่ที่สามารถเข้าทำการติดตามและตรวจสอบหลักทรัพย์นั้นได้อย่างทันเหตุการณ์ โดยระบบ Alert ที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มี 3 ระบบด้วยกันคือ Price Alert, Volume Alert Price and Volume Alert

2. The Automated Detection System เป็นระบบเก็บและประมวลข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์ว่า การซื้อขายที่ไม่เป็นไปตามสภาพปกตินั้นเป็นการกระทำที่เข้าข่ายเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือไม่

3. The Documentation System เป็นระบบการเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อความสะดวกในการดึงข้อมูลจากแหล่งต่างๆ มาทำเป็นรูปแบบรายงานต่างๆ โดยระบบจะเชื่อมต่อกับระบบข้อมูลต่างๆ ในตลาดหลักทรัพย์ฯ เช่นระบบ Alert ระบบ Detection ระบบ SIMS และระบบ ELCID

ขั้นตอนในการตรวจสอบ

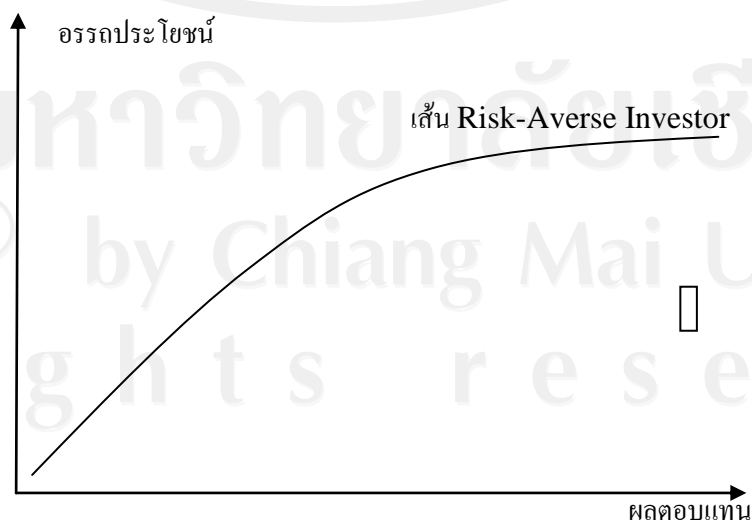
เมื่อหลักทรัพย์ใดๆ ปรากฏสัญญาณ Alert เจ้าหน้าที่ทำการติดตามการซื้อขายและสืบหาว่ามีปัจจัยใดที่สามารถอธิบายการเคลื่อนไหวของราคาและปริมาณที่ผิดปกตินี้ได้ เช่นการเผยแพร่สารสนเทศที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจลงทุนของบริษัท หรือมีเหตุการณ์สำคัญใดๆ เกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว แต่หากไม่พบว่ามีปัจจัยใดที่สามารถอธิบายความผิดปกติที่เกิดขึ้นได้ เจ้าหน้าที่ก็จะทำการตรวจสอบการซื้อขายหลักทรัพย์ดังกล่าวในเบื้องต้นต่อไป โดยในการตรวจสอบการซื้อขายในเบื้องต้นนี้ เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจสอบในส่วนของคุณลักษณะ

พฤติกรรมการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เกิดขึ้นซึ่งเจ้าหน้าที่สามารถใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในส่วนของ Detection System ช่วยในการประมวลข้อมูลการซื้อขายระหว่างวันย้อนหลังของหลักทรัพย์นั้นๆ ในการวิเคราะห์ร่วมกับรายงานภาวะการณ์ซื้อขาย ข้อมูลประวัติลูกค้า ซึ่งถ้าพบว่ามีหลักฐานที่จะชี้ได้ว่ามีการกระทำผิดเกิดขึ้น ก็จำทำรายงานส่งต่อไปยังเจ้าหน้าที่ส่วนตรวจสอบต่อไป ในส่วนตรวจสอบนี้ เจ้าหน้าที่ส่วนตรวจสอบทำการตรวจสอบใหม่ด้วยตนเองอีกครั้ง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบก็สามารถประมวลข้อมูลย้อนหลังได้จาก Detection System และแหล่งข้อมูลที่เชื่อมโยงอื่นๆ ในขั้นนี้ หากเจ้าหน้าที่สรุปความเห็นแล้วว่าเกิดการกระทำผิดตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์ ขึ้นจริงก็จะส่งรายงานต่อไปยังสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เพื่อดำเนินการตามกฎหมายหรือลงโทษปรับต่อไปแล้วแต่กรณี

ทฤษฎีพฤติกรรมของนักลงทุน (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549)

การพิจารณานักลงทุนว่าจะได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนได้มากน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับลักษณะของนักลงทุนแต่ละคนสามารถยอมรับผลตอบแทนจากการลงทุน และความเสี่ยงที่แตกต่างกันไป โดยทั่วไปสามารถแบ่งนักลงทุนออกได้ 3 ประเภท คือ นักลงทุนที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk-Averse Investor) นักลงทุนที่ชอบความเสี่ยง (Risk-Loving Investor) นักลงทุนที่ไม่สนใจความเสี่ยง (Risk-Neutral Investor) (ณรงค์ จารขจรกุล, 2541: 27-30)

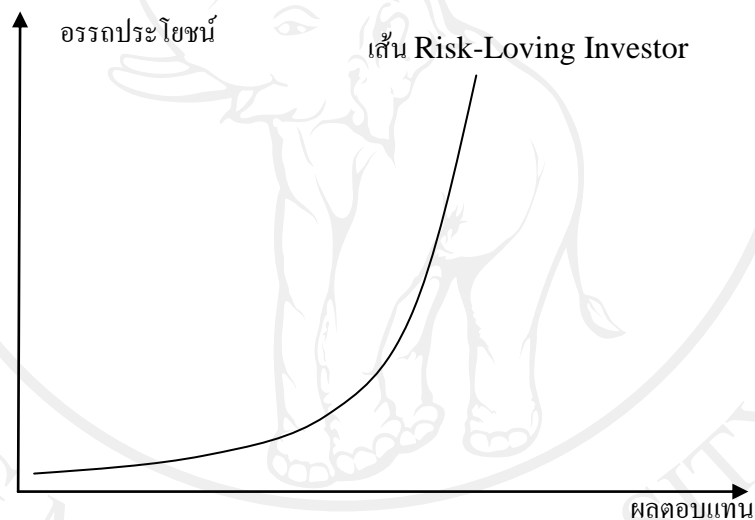
1. นักลงทุนที่หลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk-Averse Investment) นักลงทุนประเภทนี้ในทุกระดับผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น อรรถประโยชน์จะเพิ่มขึ้นในอัตราค่อนน้อยลงเนื่องจากผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น ทำให้นักลงทุนต้องเผชิญความเสี่ยงที่มากขึ้นและเนื่องจากนักลงทุน ประเภทนี้ไม่ชอบความเสี่ยง อรรถประโยชน์ที่เขาได้รับจากการเพิ่มผลตอบแทนจะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดน้อยลงและจะต้องได้รับความเสี่ยงที่มากขึ้น ซึ่งสามารถแสดงอรรถประโยชน์ ของนักลงทุนประเภทนี้ได้ ดังภาพ

ภาพที่ 2.2 อรรถประโยชน์ของ Risk-Averse Investor

จากภาพที่ 2.2 เป็นการแสดงอรรถประโยชน์ของ Risk-Averse Investor แกนตั้งเป็นอรรถประโยชน์ แกนนอนเป็นผลตอบแทน เส้นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์และผลตอบแทนในทางบวก เมื่อผลตอบแทนเพิ่มขึ้นอรรถประโยชน์ก็เพิ่มขึ้นแต่จะเห็นว่าความชันของกราฟจะลดลงเมื่อผลตอบแทนสูงขึ้นกล่าวคืออรรถประโยชน์เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเมื่อผลตอบแทนสูงขึ้น

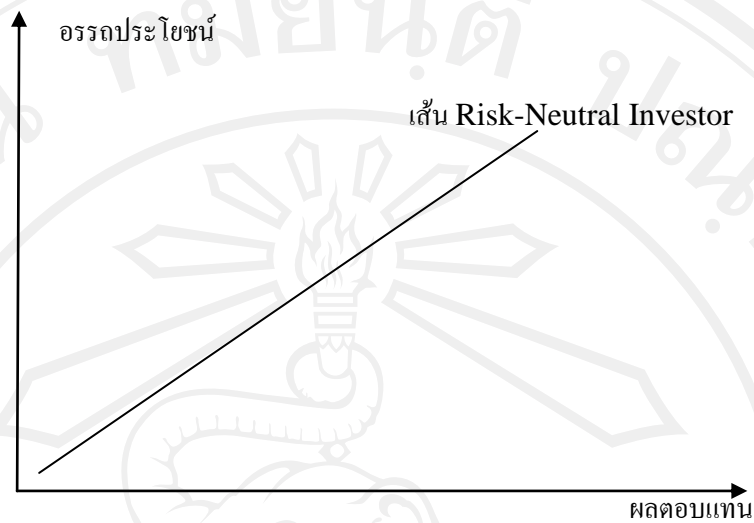
2. นักลงทุนที่ชอบความเสี่ยง (Risk-Loving Investor) เป็นนักลงทุนที่ชอบในความเสี่ยงในทุกระดับของผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้นและอรรถประโยชน์ก็จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มถึงแม้ว่าจะมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากผลตอบแทนที่สูงขึ้นตาม เนื่องจากนักลงทุนประเภทนี้ ซึ่งสามารถแสดงอรรถประโยชน์ของนักลงทุนประเภทนี้ได้ดังภาพ

ภาพที่ 2.3 อรรถประโยชน์ของ Risk-Loving Investor

จากภาพที่ 2.3 เป็นการแสดงอรรถประโยชน์ของ Risk-Loving Investor โดยที่แกนตั้งเป็นอรรถประโยชน์ แกนนอนเป็นผลตอบแทนเส้นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์และผลตอบแทนในทางบวกเมื่อผลตอบแทนเพิ่มขึ้นอรรถประโยชน์เพิ่มขึ้นแต่ความชันของกราฟเพิ่มขึ้นเมื่อผลตอบแทนสูงขึ้น นั่นคืออรรถประโยชน์เพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นเมื่อผลตอบแทนสูงขึ้น

3. นักลงทุนที่ไม่สนใจความเสี่ยง (Risk-Neutral Investor) นักลงทุนประเภทนี้ทุกระดับของผลตอบแทนจะเพิ่มขึ้นและจะทำให้อรรถประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มมากขึ้นในอัตราที่คงที่ ซึ่งสามารถแสดงอรรถประโยชน์ของนักลงทุนประเภทนี้จากภาพอรรถประโยชน์

ภาพที่ 2.4 อรรถประโยชน์ของ Risk-Neutral Investor

จากภาพที่ 2.4 เป็นการแสดงอรรถประโยชน์ของ Risk-Neutral Investor โดยที่แกนตั้งเป็นอรรถประโยชน์ แกนนอนเป็นผลตอบแทนเส้นกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอรรถประโยชน์และผลตอบแทนในทางบวกเมื่อผลตอบแทนเพิ่มขึ้นอรรถประโยชน์เพิ่มขึ้นแต่ความชันของกราฟคงที่เมื่อผลตอบแทนสูงขึ้น นั่นหมายถึงอรรถประโยชน์เพิ่มขึ้นในอัตราคงที่เมื่อผลตอบแทนสูงขึ้น ประเภทของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ (เพชรี ชุมทรัพย์, 2544, หน้า 64) แบ่งตามพฤติกรรมเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. นักลงทุน (Investor) นักลงทุนที่ซื้อหุ้นเพื่อให้ได้มา ซึ่งรายได้โดยหวังเอาเงินปันผลเป็นหลัก ส่วนกำไรจากการขายหุ้นย่อมแล้วแต่โอกาส การลงทุนในลักษณะนี้ ผู้ลงทุนจะต้องพิจารณาจากคุณภาพของหลักทรัพย์ที่จะลงทุนอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้ความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มีค่าน้อยที่สุด การเล่นหุ้นแบบนี้การลงทุน มี 2 ลักษณะ คือ

1.1 Conservative เป็นการ เล่นหุ้นแบบเน้นความปลอดภัยของเงินทุนเป็นสิ่งสำคัญ ได้รายได้พอสมควร แต่ขอให้มีความเสถียรภาพ การลงทุนในลักษณะนี้มักเป็นการลงทุนในระยะยาว แต่อย่างไรก็ตาม ถ้ามีจังหวะดีราคาหุ้นสูง ผู้ลงทุนอาจนำออกขายทำกำไรได้

1.2 Enterprising การลงทุนในลักษณะนี้ ผู้ลงทุนมีความกล้าเสี่ยงมากขึ้น เขาจะขายและซื้อหุ้นบ่อยครั้ง โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าต้องการให้เงินทุนงอกเงยและได้รายได้รวม (เงินปันผล+กำไรจากการขายหุ้น) ให้ได้สูงขึ้น

2. นักเก็งกำไร (Speculator) เป็นนักเล่นหุ้นที่ซื้อหุ้นที่มีความเสี่ยงสูง โดยคาดหวังผลตอบแทนในรูปของกำไรจากการขายหุ้นภายในระยะสั้น ๆ และไม่หวังเงินปันผล การเล่นหุ้นในลักษณะนี้มีลักษณะแบบเก็งกำไร ผู้เล่นหุ้นต้องอาศัยความรู้ความชำนาญ และการตัดสินใจที่ฉับไว

อาศัยช่วงจังหวะการเคลื่อนไหวราคาหุ้นเป็นสำคัญ ถ้าแก๊งได้ถูกต้องก็จะได้กำไรในเวลาช่วงสั้น ๆ แต่ถ้าแก๊งกำไรผิดก็จะเกิดผลขาดทุนในระยะเวลาอันสั้นเช่นเดียวกัน

ความแตกต่างระหว่างการลงทุน (Investment) และการเก็งกำไร (Speculation) พิจารณาได้จากระดับของอัตราที่คาดว่าจะได้รับจากระดับความเสี่ยง และระยะเวลาในการลงทุน (จิรัตน์สังข์แก้ว, 2544, หน้า 14)

1. ความแตกต่างด้านระดับอัตราผลตอบแทนที่คาดไว้ โดยทั่วไปแล้วการเก็งกำไรมักต้องการอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุน
2. ความแตกต่างด้านระดับความเสี่ยง นักลงทุนจะยอมรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าการเก็งกำไร
3. ความแตกต่างด้านระยะเวลาการลงทุน ระยะเวลาที่นักเก็งกำไรถือสินทรัพย์เก็งกำไรจะถือสั้นกว่านักลงทุน

ตลาดหลักทรัพย์ลาว (Lao Securities Exchange: LSX)

การจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ลาวเป็นคำริชของรัฐบาล สปป.ลาว มาตั้งแต่ปี 2540 แต่เริ่มดำเนินการอย่างจริงจังเมื่อสภาลาวได้รับรองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม 5 ปี ฉบับที่ 6 ระหว่างปี 2549 - 2553 โดยมีธนาคารแห่ง สปป.ลาว เป็นหน่วยงานหลักในการเตรียมความพร้อมสำหรับการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ โดยธนาคารแห่ง สปป.ลาวได้ทำการลงนามในบันทึกช่วยจำกับตลาดหลักทรัพย์เกาหลี (KRX) ในการร่วมทุนกันจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ลาวและมีการเซ็นสัญญาอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 โดยแบ่งความรับผิดชอบให้ฝ่ายรัฐบาลลาวมีหน้าที่จัดหาสถานที่ตั้งและทำการก่อสร้างสำนักงานตลาดหลักทรัพย์ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและจัดหาพนักงาน ส่วนตลาดหลักทรัพย์เกาหลี มีหน้าที่ในการติดตั้งระบบเทคโนโลยีสำหรับการซื้อขายและฝึกอบรมพนักงานของตลาดหลักทรัพย์ นอกจากนี้ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ยังได้มีการเซ็นสัญญากับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ดูแลในการให้ความรู้ในเรื่องของธุรกิจหลักทรัพย์ รวมถึงให้ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรของตลาดหลักทรัพย์ลาว โดยในวันที่ 25 พฤษภาคม 2552 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เพื่อให้เป็นองค์กรผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แทนธนาคารแห่ง สปป.ลาว โดยมี การเซ็นสัญญา ร่วมทุนเพื่อจัดตั้งบริษัทตลาดหลักทรัพย์ลาวขึ้น โดย สปป.ลาวในนามของ ก.ล.ต. ถือหุ้น ร้อยละ 51 และฝ่ายเกาหลีในนาม ของ KRX ถือหุ้น ร้อยละ 49

ตลาดหลักทรัพย์ลาวเป็นตลาดทุนแห่งแรกใน สปป.ลาว ที่มีวัตถุประสงค์ที่จะระดมเงินทุนในการพัฒนาระดับประเทศและเป็นช่องทางการระดมทุนระยะยาวให้กับภาคธุรกิจ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสมบูรณ์ของตลาดการเงินของ สปป.ลาว ดังนั้นรัฐบาล สปป.ลาว จึงเห็นถึงความจำเป็นในการก่อตั้งตลาดทุน เพื่อระดมเงินทุนระยะยาวสำหรับภาคธุรกิจในการพัฒนาและการขยายตัวสำหรับภาคการผลิตและภาคการบริการอย่างยั่งยืนโดยมีวิสัยทัศน์ คือ “Move Toward for being an International Standard Stock Exchange.” และมีพันธกิจ คือ “Giving Transparent Service and modernizing all the time.”

ในปัจจุบันมีการเสนอขายหุ้นบริษัทรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ EDL Generation Public Company ธุรกิจผลิตไฟฟ้ารายใหญ่ และธนาคารเพื่อการพาณิชย์และการส่งออกลาว หรือ BCEL (หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ใน สปป.ลาว, 2553) พร้อมกันนี้ในปัจจุบัน สปป.ลาว กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2554-2558) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมั่นคง เพื่อการพัฒนาสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัย มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปรับปรุงหลักธรรมาภิบาล และอำนวยความสะดวกให้ภาคเศรษฐกิจ ภาครัฐ และภาคเอกชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สปป.ลาว ฉบับที่ 7, 2554) ทำให้เห็นว่าในอนาคต ตลาดหลักทรัพย์ลาว จะมีบทบาทและมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของ สปป.ลาว เป็นอย่างมาก เพราะนอกจาก เป็นแหล่งระดมเงินทุนให้แก่ภาคธุรกิจที่ดำเนินการอยู่ใน สปป.ลาว เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวอีกหนึ่งทางเลือก นอกจากการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ยังเป็นการส่งเสริมการระดมทุนของกลุ่มธุรกิจ จากประชาชน สปป.ลาว และนักลงทุนจากต่างประเทศ อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้ตลาดการเงินของ สปป.ลาว มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สินค้าและบริการของตลาดหลักทรัพย์ลาว

1. ดัชนีรวมตลาดหลักทรัพย์ลาว หมายถึงดัชนีที่ถูกใช้เป็นตัวชี้ถึงการแสดงถึงราคาโดยรวมของตลาดหลักทรัพย์หรือแสดงให้เห็นถึงความแปรปรวนของราคาหุ้น ซึ่งดัชนีราคาหุ้นได้ถูกใช้เป็นหนึ่งในวิธีที่สำคัญในการวัดหาสถานะภาพของเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้ก็ขึ้นกับขั้นตอนของการพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมการเงิน โดยดัชนีราคาหุ้นได้ถูกใช้ด้วยหลากหลายวิธี ตลอดถึงการใช้เป็นมาตรฐานในการวัดประสิทธิภาพของกลุ่มผลิตภัณฑ์ทางการเงินที่เชื่อมโยงกับดัชนี โดยตลาดหลักทรัพย์ลาวได้เริ่มคำนวณและกระจายข้อมูลเกี่ยวกับดัชนีรวมตลาดหลักทรัพย์ลาว ตามมูลค่าตลาดในปี 2011 และคำนวณตามสมการดังนี้

$$\text{ดัชนีรวม ตลาดหลักทรัพย์ลาว} = \frac{\text{มูลค่าตลาดในวันปัจจุบัน}}{\text{มูลค่าตลาดในวันฐาน}} \times 100$$

นี้ผลการดำเนินงานของธุรกิจต้องมีจำนวนรายได้ปีล่าสุด มากกว่า 30 เท่ากับ รายได้สุทธิ 3 ปี และ 2 ปี ต้องมีกำไรการค้าย่อยค่าของหุ้นทุน

3. การจดทะเบียน

หลักการ การจดทะเบียนมีวิธีการดำเนินการดังนี้ การจดทะเบียนตามการร้องขอของบริษัท (บริษัทที่ต้องการจะออกหุ้นต้องเสนอขอจดทะเบียน) การจดทะเบียนจำนวนหุ้นทั้งหมดที่ออก (บริษัทที่ขอจดทะเบียนต้องได้จดทะเบียนจำนวนหุ้นทั้งหมดที่ออก ถึงอย่างไรก็ตาม หุ้นที่เสนอไม่ได้รับผลประโยชน์ในการจดทะเบียน ตัวอย่างเช่น หลักทรัพย์ไม่มีสภาพคล่อง (ไม่รวมหุ้นสามัญ) จะไม่รับจดทะเบียน)

ผลประโยชน์ในการจดทะเบียน สามารถสร้างความหลากหลายในการระดมทุน โดยบริษัทสามารถระดมทุนจากประชาชนนอกเหนือจากผู้ถือหุ้นตัดสินใจจากสภาพบริหารที่กำหนด สถานการณ์ ออกหุ้น นอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มทุนด้วยหลากหลายวิธี เช่น การออกพันธบัตรใหม่ หลายประเภท ตัวอย่างเช่น พันธบัตรแลกเปลี่ยนมือได้ และพันธบัตรมีส่วนร่วม ในนี้ประกอบด้วย พันธบัตรแปลงสภาพและสิทธิในการซื้อพันธบัตร และการจดทะเบียนยังทำให้มีการขยายขีดจำกัด ในการออกหุ้นและพันธบัตร ได้ด้วย ซึ่งจำนวนหุ้นที่ออกไม่รวมหุ้นสามัญจะต้องสูงถึงร้อยละ 25 ของจำนวนหุ้นที่ออกทั้งหมด ในขณะที่พันธบัตรจะไม่เกิน 4 เท่าของทรัพย์สินสุทธิ บริษัทจดทะเบียน ไม่รวมหุ้นสามัญที่ออกไปรับรองตกลงซื้อขายหุ้น หรือหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง (หุ้นที่ออกใน ต่างประเทศและพันธบัตรแปลงสภาพในต่างประเทศและอื่นๆ ในขีดจำกัดของหุ้นที่ออกระหว่าง พันธบัตรแปลงสภาพและสิทธิในการซื้อพันธบัตร และจำนวนที่สามารถใช้ในส่วนที่เปลี่ยนเป็น หลักทรัพย์ หรือ ส่วนของสิทธิในการจองสามารถดำเนินได้โดยไม่รวมอยู่ในขีดจำกัดของพันธบัตร ที่ออก ดังนั้น หุ้น หรือพันธบัตรที่ออกต้องอยู่ในจำนวนส่วนที่ได้กล่าวมาข้างบน และการประเมิน ราคาทรัพย์สินที่รับมา และบริจาด เมื่อหลักทรัพย์ต่างๆ เช่น พันธบัตรของบริษัทจดทะเบียนจะ ได้รับการสืบทอด หรือจากการบริจาด มูลค่าของหุ้นเหล่านั้น หมายถึงราคาปิดเฉลี่ยของสองเดือนที่ แล้ว และหลังวันที่ทำการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน (ทั้งหมด 4 เดือน)

ผลของการจดทะเบียน สามารถระดมทุนเมื่อต้องการเพิ่มทุนขึ้น ด้วยวิธีการออก พันธบัตร หรือพันธบัตรแลกเปลี่ยนมือได้ เสนอขายต่อมวลชน สิทธิในการเสนอขาย หรือไปฝาก หลักทรัพย์อยู่ต่างประเทศ มันมีความเป็นไปได้ที่จะระดมทุนเมื่อต้องการ และเพิ่มความรับรู้ของ ประชาชน โดยมีการรายงานราคาหุ้นของบริษัทจดทะเบียนตามสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ การประชาสัมพันธ์เหล่านั้นจะช่วยชักจูงให้นักลงทุน ทั้งภายในและ ต่างประเทศรับรู้ข้อมูลของบริษัท และบริษัทสามารถได้รับผลประโยชน์จากการเพิ่มความรับรู้ของ มหาชนดังกล่าวด้วย พร้อมนี้ยังช่วยในด้านอำนวยความสะดวกในการปรับโครงสร้างของบริษัท

โดยการปรับโครงสร้างของบริษัท สามารถได้รับการส่งเสริมจากความเหมาะสมกับจุดประสงค์ของบริษัทจดทะเบียน สภาพแวดล้อม ซึ่งได้เสริมสร้างบริษัทต้องปรับปรุงตามเงื่อนไขการจดทะเบียนและอื่นๆ สำหรับจุดประสงค์ของการอำนวยความสะดวกในการจดทะเบียนของบริษัทที่ได้คือมีการแยกตัว หรือรวมตัวทางบริษัท

4. การเปิดเผยข้อมูล หมายถึงการรายงาน หรือการแจ้งข้อมูลที่มีความสำคัญเกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียนให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ลาว และมวลชน จุดประสงค์หลักของการเปิดเผยข้อมูลคือให้รายงานรายละเอียดการบริหารของบริษัทจดทะเบียนให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ลาว เพื่อปฏิบัติตามกฎระเบียบ และคำสั่งว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ผลประโยชน์ในการเปิดเผยข้อมูล สำหรับบริษัทจดทะเบียนหุ้น ได้แก่ สร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความโปร่งใส สร้างความดึงดูดแก่นักลงทุน สำหรับนักลงทุน ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนหุ้นต้องเตรียมเอกสาร หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดส่งให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ลาวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ตามคำเรียกร้อง หรือความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนหุ้น โดยนำส่งข้อมูลผ่านพนักงาน อีเมล หรือแฟกซ์ (ระบบของตลาดหลักทรัพย์ลาว) ต่อจากนั้นข้อมูลของบริษัทจะถูกเปิดเผยต่อมวลชน

หน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูล สำหรับบริษัทจดทะเบียนหุ้นต้องรับผิดชอบเปิดเผยข้อมูลของบริษัทให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ลาว ดังต่อไปนี้ อย่างข้อมูลของบริษัท เช่น ธุรกิจทางการเงินที่ถูกหยุดชั่วคราว การหยุดธุรกิจ โรงงานหยุดการผลิตชั่วคราว มีการควบรวมกิจการ และซื้อกิจการ ความคิดเห็นจากนักตรวจสอบภายนอกที่ไม่มีความคิดเห็นเมื่อเกิดข่าวลือ ความแปรปรวนของราคาหุ้นอย่างรุนแรง บริษัทจดทะเบียนหุ้นต้องได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการยืนยันถึงความเป็นจริงเท่าที่จะเร็วได้ และบริษัทจดทะเบียนหุ้นต้องได้ส่งบทรายงานประจำปี 6 เดือน (ภายใน 45 วัน) และประจำปี (ภายใน 90 วัน) ให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ลาว

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นธรรม ตลาดหลักทรัพย์ลาวจะส่งหนังสือถึงบริษัทจดทะเบียนหุ้นเมื่อบริษัทไม่สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ของการเปิดเผยข้อมูลดังต่อไปนี้ ไม่สามารถส่งรายงานทันตามกำหนดเวลา และรายงานไม่ตรงตามรายงานเดิมที่รายงานมาก่อนหน้านี้ พร้อมนี้บริษัทต้องส่งแผนปรับปรุงให้แก่ตลาดหลักทรัพย์ลาวหลังจากการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เป็นธรรมและตลาดหลักทรัพย์ลาวต้องได้ลงโทษต่อบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลไม่เป็นธรรม

การหยุดซื้อขายชั่วคราว ตลาดหลักทรัพย์ลาวจะหยุดการซื้อขายของบริษัทจดทะเบียนหุ้นชั่วคราว ถ้าหากพบว่าบริษัทจดทะเบียนหุ้นเผชิญกับปัญหา ดังต่อไปนี้ ไม่สามารถส่งรายงานให้ตลาดหลักทรัพย์ลาวทันตามกำหนดเวลา มีความแปรปรวนของราคาหลักทรัพย์อย่าง

รุนแรง บริษัทถูกกำหนดให้เป็นบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลไม่เป็นธรรม และมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากความแปรปรวนของราคาหลักทรัพย์ ข่าวลือ การเก็งกำไร ธุรกรรมทางการเงินถูกหยุดชั่วคราว

5. การชำระส่งมอบและการรับฝากหลักทรัพย์

ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ของตลาดหลักทรัพย์ลาว ถูกสร้างขึ้นภายใต้คำริว่าด้วยหลักทรัพย์ ชี้นำ และคุ้มครองโดยคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ฝากหลักทรัพย์มีหน้าที่หลายอย่าง ได้แก่ ส่งมอบ ชำระ รับฝาก และเป็นตัวแทนถ่ายโอนหลักทรัพย์ ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ลาว เป็นศูนย์รับฝากแห่งเดียวในประเทศลาว

ขั้นตอนการดำเนินการ

การส่งมอบ หมายถึง ชุดขั้นตอนของการเข้าเป็นคู่สัญญา (CCP) ที่มีหน้าที่รับประกัน การชำระส่งมอบโดยการหักยอดบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินสุทธิ ระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ และฝีกอบรม ให้แก่ตัวแทนเพื่อทำการส่งมอบ โดยการเปรียบเทียบการซื้อขาย สามารถปฏิบัติได้ตามกฎหมาย ซึ่งผู้ซื้อและผู้ขายจะเปรียบเทียบเงื่อนไขการซื้อขายตามรายละเอียดการซื้อขาย ซึ่งตลาดที่เป็นทางการ (ตลาดหลักทรัพย์ลาว) จะทำการส่งมอบผ่านศูนย์ชำระส่งมอบ และตลาดที่ไม่เป็นทางการ (OTC) จะทำการส่งมอบโดยสถาบันการส่งมอบ (ส่งมอบแล้วนอกจากได้ทำการยกเลิกโดยคู่สัญญาซื้อขายและผู้เข้าร่วมในตลาดหลักทรัพย์ มีความน่าเชื่อถือสูง จะช่วยลดค่าใช้จ่ายและความยุ่งยาก) และการส่งมอบแบบยอดสุทธิ คือขั้นตอนการลดหน้าที่ในการลงบัญชี หนี้/มี ที่มีอยู่อย่างมากมายระหว่าง ผู้ซื้อ-ขาย เพื่อลงจำนวนบัญชีหลายบัญชี ด้วยการส่งมอบแบบยอดสุทธิ ตลาดหลักทรัพย์ลาวจะกำหนดขนาดการส่งมอบขั้นสุดท้าย หลังจากการส่งมอบแบบยอดสุทธิ หน้าที่ในการหักยอดบัญชี หนี้/มี แบบดั้งเดิมได้ถูกเปลี่ยนด้วยหน้าที่การหักบัญชี หนี้/มี

การชำระเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการชำระส่งมอบ ในนี้ผู้ขายจะถ่ายโอนหลักทรัพย์ หรือเอกสารทางการเงินให้แก่ผู้ซื้อและผู้ซื้อก็จะโอนเงินให้แก่ผู้ขาย

ลักษณะเฉพาะของการชำระในตลาดหลักทรัพย์ลาว ประกอบด้วย วิธีการชำระกระทำโดยการชำระเงินและส่งมอบหลักทรัพย์ในเวลาเดียวกัน (DVP/การหักยอดสุทธิการชำระในแต่ละวัน (DNS)/รอบหมุนการชำระ

การส่งมอบหลักทรัพย์และการรับหลักทรัพย์ บริษัทหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องจะหักปริมาณการซื้อขายของนักลงทุนที่ขายระหว่าง 1. บริษัทหลักทรัพย์ (ผู้ขาย นักลงทุน และตลาดหลักทรัพย์ลาว) 2. ตลาดหลักทรัพย์ลาว และบริษัทหลักทรัพย์ (ผู้ซื้อและนักลงทุน) ผ่านขั้นตอนการชดเชยบัญชี (ระบบบันทึกและถ่ายโอนหลักทรัพย์)

การส่งมอบเงินและการรับเงิน บริษัทหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องจะหักมูลค่าการขายของนักลงทุนที่ซื้อ ระหว่าง บริษัทหลักทรัพย์ (ผู้ซื้อและนักลงทุน) กับตลาดหลักทรัพย์ลาว และ

ตลาดหลักทรัพย์ลาวกับบริษัทหลักทรัพย์ (ผู้ขายและนักลงทุน) โดยโอนเงินผ่านธนาคารในการชำระเงิน (ธนาคารแห่ง สปป ลาว)

6. การบริการซื้อขายหลักทรัพย์

การบริการซื้อขายหลักทรัพย์ขั้นพื้นฐาน

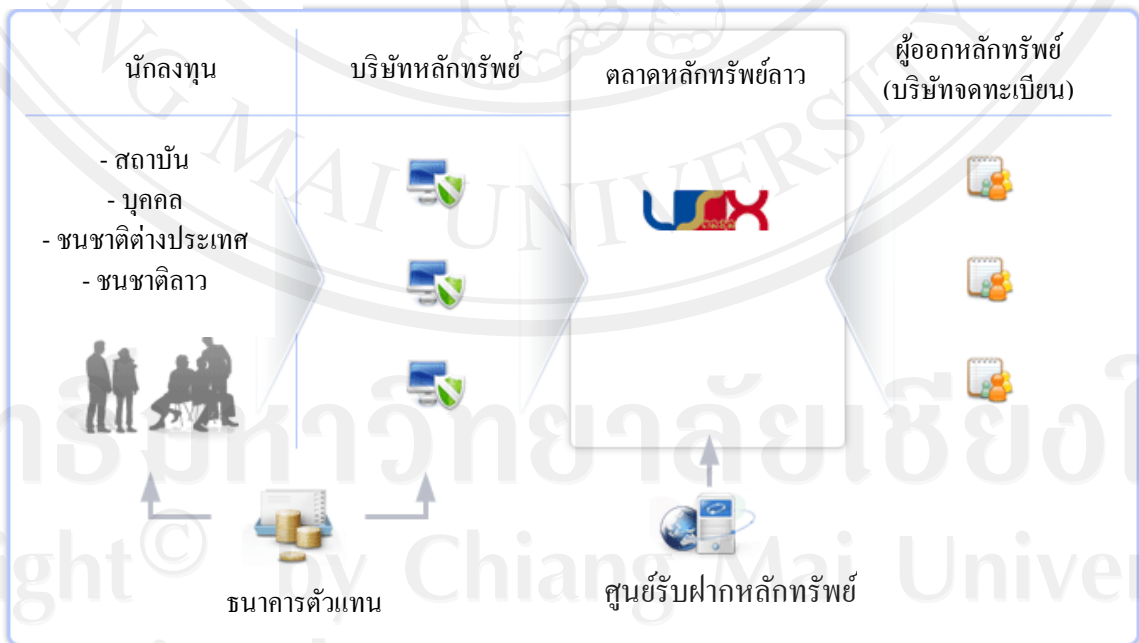
การบัญชี ต้องมีบัญชีซื้อ – ขาย กับบริษัทหลักทรัพย์ใดหนึ่งที่เป็นสมาชิกตลาดหลักทรัพย์ลาว ลงทะเบียนหนังสือรับรอง Investors Registration Certificate (IRC) กับสำนักงานคุ้มครองหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ และ Certificate (IRC) กับสำนักงานคุ้มครองหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์

เทคนิคการซื้อ – ขายระบบจับคู่การซื้อ – ขายของตลาดหลักทรัพย์ ต้องได้นำใช้ ซึ่งหลักการการจับคู่คำสั่งซื้อ – ขาย ที่ทางสำนักงานตลาดหลักทรัพย์ลาวกำหนด

การชำระส่งมอบ ตลาดหลักทรัพย์ลาว จะดำเนินการชำระเงินและส่งมอบหลักทรัพย์สุทธิของธุรกรรมที่มีการซื้อขายทั้งหมด (Netting)

การรับฝาก ต้องมีการฝากหลักทรัพย์ไว้กับตลาดหลักทรัพย์ลาว (ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์)

ภาพรวมของการซื้อ-ขายหลักทรัพย์

ภาพที่ 2.6 แสดงภาพรวมของการซื้อ – ขายหลักทรัพย์

ขั้นตอนการเปิดบัญชี

1. การเปิดบัญชีนักลงทุนต่างประเทศ นักลงทุนที่ต้องการลงทุนกับ ตลาดหลักทรัพย์ลาว ต้องปฏิบัติหลักการดังต่อไปนี้

คัดเลือกตัวแทน นักลงทุนต่างประเทศจะต้องเลือกตัวแทนของตนขึ้น เพื่อเป็นตัวแทนในการดำเนินการต่างๆ (บริษัทหลักทรัพย์ที่ตั้งอยู่ สปป ลาว)

การขอเลขรหัสนักลงทุนและใบยืนยันการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศ นักลงทุนต่างประเทศต้องได้เตรียมเอกสารให้แก่ตัวแทนเพื่อยื่นเสนอขอเลขรหัสนักลงทุนและใบยืนยันการลงทุนกับตลาดหลักทรัพย์ลาว แผนกการดำเนินงานและการคุ้มครองติดตามตลาด (ตัวแทนจะเป็นผู้เสนอขอเลขรหัสในนามของลูกค้า)

การเปิดบัญชี หลังจากที่นักลงทุนได้รับเลขรหัสนักลงทุนและใบยืนยันการลงทุนแล้ว จะต้องได้เปิดบัญชี 2 ประเภท คือ บัญชีสำหรับธนาคารตัวแทน (ธนาคาร BCEL สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ BCEL-KT หรือ ธนาคารพัฒนาลาว สำหรับบริษัทหลักทรัพย์ล้านช้าง) และเปิดบัญชีสำหรับบริษัทหลักทรัพย์ (บริษัทหลักทรัพย์ BCEL-KT หรือบริษัทหลักทรัพย์ล้านช้าง)

ขอบเขตการลงทุนในหุ้นสำหรับการซื้อหุ้น EDL-Gen ได้แก่ นักลงทุนต่างประเทศรวมกันทั้งหมด สามารถซื้อหุ้นในอัตราส่วนไม่เกินร้อยละ 20 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ของบริษัทจดทะเบียน นิติบุคคลต่างประเทศรายหนึ่งสามารถซื้อหุ้นในอัตราส่วนไม่เกิน ร้อยละ 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ของบริษัทจดทะเบียน และบุคคลต่างประเทศรายหนึ่งสามารถซื้อหุ้นในอัตราส่วนไม่เกิน ร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัทจดทะเบียน สำหรับขอบเขตการลงทุนในหุ้น BCEL ได้แก่ นักลงทุนต่างประเทศรวมกันทั้งหมด สามารถซื้อหุ้นได้ในอัตราส่วนไม่เกิน ร้อยละ 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ของบริษัทจดทะเบียน และบุคคลต่างประเทศรายหนึ่งสามารถซื้อหุ้นได้ในอัตราส่วนไม่เกิน ร้อยละ 1 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ของบริษัทจดทะเบียน

นักลงทุนต่างประเทศ ต้องประกอบใบสมัครลงทะเบียนนักลงทุนต่างประเทศ ตามแบบฟอร์มใบคำร้องขอรหัสนักลงทุนต่างประเทศ ในแต่ละประเภท เช่นประเภทบุคคล และนิติบุคคล ซึ่งการออกรหัสนักลงทุนต่างประเทศจะได้รับการพิจารณาในกรณีที่สามารถนำคำร้องครบถ้วน และถูกต้องเท่านั้น

การเปิดบัญชีนักลงทุนภายในประเทศ

นักลงทุนภายในประเทศนิติบุคคล เอกสารสำคัญประกอบด้วย สำเนาบัตรประชาชน (1 ฉบับ) สมุดบัญชีธนาคารที่ออกให้โดยธนาคารตัวแทน และสัญญาของการเปิดบัญชี ชื่อ-ชายหลักทรัพย์ที่ออกให้โดยบริษัทหลักทรัพย์ (สำเนา 2 ฉบับ) ใบมอบสิทธิ์ (ถ้ามี)

นักลงทุนภายในประเภทนิติบุคคล เอกสารสำคัญประกอบด้วย ประกอบด้วย สำเนาบัตรประชาชน หรือบัตรหนังสือเดินทาง ของตัวแทนทางกฎหมายและผู้มอบสิทธิ์ (1 ฉบับ) กฏระเบียบ หรือ สำเนาใบทะเบียนธุรกิจทางการเงิน (1 ฉบับ) สมุดบัญชีธนาคารที่ออกให้โดย ธนาคารตัวแทน และสัญญาของการเปิดบัญชีซื้อ-ขายหลักทรัพย์ที่ออกให้โดยบริษัทหลักทรัพย์ (สำเนา 2 ฉบับ)

วิธีการเปิดบัญชีนักลงทุน

ขั้นตอนที่ 1 เปิดบัญชีเงินสดกับธนาคารตัวแทนเป็นสกุลเงินกีบ (หุ้น)

และรับสมุดบัญชีเงินฝากของธนาคารตัวแทน

ขั้นตอนที่ 2 นำสมุดบัญชีเงินฝากของธนาคารเพื่อไปเปิดบัญชี ซื้อ - ขาย
หลักทรัพย์ กับบริษัทหลักทรัพย์

ขั้นตอนที่ 3 ฝาก หรือ โอนเงินเข้าในบัญชีที่ได้เปิดในขั้นตอนที่ 1 และ
มอบให้พนักงานของธนาคารตัวแทน โอนเงินสำหรับการ
โอนซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

ขั้นตอนที่ 4 เริ่มการซื้อขายหุ้นได้ที่บริษัทหลักทรัพย์

7. การดำเนินการตลาด

ชั่วโมงการซื้อขาย หลักทรัพย์ ในการซื้อขายหลักทรัพย์ ได้ทำการซื้อขาย อยู่
ใน 6 ครั้งต่อ คือ (8.30 น. – 9.00 น.) (9.00 น. - 9.30 น.) (9.30 น. -10.00 น.) (10.00 น. -10.30 น.)
(10.30 น. -11.00 น.) และ (11.00 น. - 11.30 น.) และ เวลาสำหรับการชำระส่งมอบระหว่างสมาชิก
กับลูกค้า T+2, 10.00 น. และเวลาการชำระส่งมอบระหว่างตลาดหลักทรัพย์ลาวกับสมาชิกคือทำ
เวลา T+2, 14.00 น. ตลาดหลักทรัพย์ลาวจะไม่เปิดดำเนินการในวันต่อไปนี้ วันหยุดทางราชการของ
ลาว วันเสาร์ 3 วันสุดท้ายของแต่ละปี และเมื่อมีสภาพเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงในทางที่ไม่ดี และคาด
ว่าจะเกิดหรือตลาดหลักทรัพย์ลาวเห็นว่ามีความจำเป็นต้องปิด

จำนวนหน่วยซื้อ-ขายต่ำสุด ของบริษัทหลักทรัพย์ลาวสำหรับหุ้น คือ จำนวน 1
หุ้นและหน่วยคำสั่ง อัตราการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของหน่วยราคาต้องระบุดังต่อไปนี้

- ราคาต่อหุ้นต่ำกว่า 10,000 กีบ ⇨ 50 กีบ
- ราคาต่อหุ้นต่ำกว่า 50,000 กีบ ⇨ 100 กีบ
- ราคาต่อหุ้นต่ำกว่า 100,000 กีบ ⇨ 200 กีบ
- ราคาต่อหุ้นมากกว่า 100,000 กีบ ⇨ 500 กีบ

ประเภทของการสั่งซื้อ โดยทั่วไป ราคาพื้นฐานคือ ราคาปิดของวันก่อน ใน
กรณีมีการดำเนินงานขององค์กร เช่น มีการเพิ่มทุน หุ้นปันผลและอื่นๆ ราคาจะมีการคำนวณตาม

สูตร ให้เป็นราคาพื้นฐาน เมื่อเห็นว่าหน่วยราคา ราคาจะมีการปรับขึ้นให้กับหน่วยราคา จำนวนที่ใหญ่กว่า 50 กีบ จะมีการปรับลง ในเมื่อต่ำกว่าหน่วยของราคา ราคาจะ ได้ถูกปรับขึ้น ตามหน่วยราคานั้นๆ และจำนวนที่น้อยกว่า 20 กีบ จะ ได้ถูกปรับลง

การประกาศข้อมูลราคา ตลาดหลักทรัพย์ลาวต้องได้เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ดังต่อไปนี้ ราคาเปิดและราคาปิด ปริมาณและมูลค่าการซื้อขาย ราคาปิดของวันก่อนหน้า หรือ ราคาอ้างอิง และดัชนี

8. การบรรลุนิติภาวะการตกลงซื้อ – ขายหุ้น

กรณีทั่วไป การซื้อขายต้องเกิดขึ้นในเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า ราคาจับคู่ หลักการพื้นฐานของการบรรลุนิติภาวะการตกลงซื้อขาย นิรมลิต์ราคา กับ นิรมลิต์เวลา

การเสนอ ราคา (ปริมาณ)	ราคา	การเสนอซื้อ (ปริมาณ)
-	20,150	10 ① (ขายในราคาสูงสุด)
800, 200	20,100	200 ②, 300 ③
100, 100	20,050	20
80 ①, 100 ②	20,000	200, 100
20 ① (ซื้อในราคาสูงสุด)	19,950	-

*①, ② และ ③ หมายถึงเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับของการบรรลุนิติภาวะการตกลงซื้อ – ขาย

ภาพที่ 2.7 แสดงการบรรลุนิติภาวะการตกลงซื้อ – ขายตามวิธีนิรมลิต์ราคา กับ นิรมลิต์เวลา

ตามภาพข้างบน การเสนอซื้อ ① และการเสนอขาย ① ถูกจับคู่ตามนิรมลิต์ของราคา ถ้าหากการเสนอราคาเท่ากัน การเสนอราคา ② ที่เข้ามาก่อนจะถูกจับคู่ก่อนการเสนอราคา ③

วิธีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ลาว แบบวิธีการประมูลราคาแบบทีละครั้ง โดยราคาที่ซื้อ – ขายส่วนมากสามารถเกิดขึ้นได้จากการรวมการเสนอซื้อ และการเสนอขายทั้งหมด เรียกว่า ราคา ซื้อ – ขาย และ การดำเนินการซื้อ-ขายจะเกิดขึ้นตามนิรมลิต์เวลา

การบรรลุนิติภาวะการตกลงซื้อ-ขาย ตามวิธีการประมูล เมื่อปริมาณมากที่สุดถูกซื้อ-ขายในราคา 15,000 กีบ (ราคาซื้อ) ขายจะเกิดขึ้นตามนิรมลิต์เวลา ดังภาพ

การเสนอ ราคา (ปริมาณ)	ราคา (กีบ)	การเสนอซื้อ (ปริมาณ)
-	15,400	●(1,000)
○ ○	15,350	●(300)
○ ○ ○	15,300	●(200) ●(300)
(2,000)○ ①(1,000)○ ②(500)● ③(100)● ④	15,250	①●(100) ②●(200)
(150)●	15,200	○ ○
(500)● (500)●	15,150	○
(500)●	15,100	○ ○ ○
(150)●	15,050	

*○: ไม่มีการดำเนินการซื้อขาย; ●: การดำเนินการซื้อขายส่วนใดหนึ่ง; ●: การซื้อขายทั้งหมด
 **①, ② ... หมายถึงการต่อเนื่องของการรับการเสนอขายจากตลาดหลักทรัพย์และต้องมีการบันทึกในระบบธุรกรรม

ภาพที่ 2.8 แสดงการบรรลุการตกลงซื้อ – ขาย ตามบุริมสิทธิเวลา

กรณีพิเศษ

การกำหนดราคาพื้นฐานสำหรับหุ้นที่จดทะเบียนครั้งแรก การตัดสินใจในวันซื้อ – ขายครั้งแรก การกำหนดวิธีการประมูลด้วยใบเสนอราคาที่ได้รับในช่วงระยะเวลา (8.30 น. – 10.00 น.) ก่อนที่ตลาดจะเปิด และในระหว่าง 90 % - 200% ของราคาเสนอขายต่อมวลชน

วันที่ไม่มีสิทธิ์รับเงินปันผลและอื่นๆ วันที่ไม่มีสิทธิ์รับเงินปันผล หรือไม่มีสิทธิ์รับหุ้นจะเป็นวันหนึ่งก่อนวันที่มีการบันทึก (ขึ้นกับวันที่มีการซื้อ – ขาย) ซึ่งบุคคลที่มีสิทธิ์ได้รับจะถูกกำหนด

ค่าบริการซื้อ – ขาย วิธีการคำนวณ การเก็บค่าธรรมเนียมโดยตลาดหลักทรัพย์ลาวของปริมาณของมูลค่าการซื้อขายด้วยอัตราที่ระบุไว้ดังนี้ หุ้น 15/10,000 และ พันธบัตร 1.5/10,000 สำหรับผู้จ่ายเงิน บริษัทหลักทรัพย์ที่เป็นสมาชิกของตลาดหลักทรัพย์ลาว และเวลาของการชำระคือ 2.00น. ในวันที่ชำระส่งมอบ

คำแนะนำในการซื้อขาย เมื่อการซื้อขายได้เป็นไปอย่างสำเร็จ ลูกค้า (นักลงทุน) จะต้องชำระน้อยกว่า 3/100 ของมูลค่าการซื้อขายไปยังบริษัทหลักทรัพย์

9. การคุ้มครองตลาด

การหยุดการซื้อขายชั่วคราว ได้แก่ การหยุดการซื้อขายชั่วคราวของแต่ละหุ้น จะหยุดการซื้อขายตามกรณีต่อไปนี้ ราคา หรือปริมาณการซื้อขายมีการเปลี่ยนแปลงมากและฉับไว

หรือการประเมินว่าเหตุการณ์ดังกล่าวจะเกิดขึ้นจากข่าวลือ การตกลงการซื้อขายไม่สามารถทำได้ เพราะการไหลเข้าของคำสั่งมากเกินไป ในกรณีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องการให้มีการหยุดการซื้อขายชั่วคราว ตามระเบียบจดทะเบียนและระเบียบเปิดเผยข้อมูล และกรณีอื่นๆที่ถือว่าจำเป็นต้องมีการหยุดการซื้อขายชั่วคราว และการหยุดการซื้อขายชั่วคราวด้วยการเริ่มการซื้อขายคืนใหม่ ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ลาวเห็นว่าต้องได้เริ่มการซื้อขายคืนใหม่ เมื่อปัญหาที่มีการแก้ไขแล้ว

การหยุดชั่วคราวในกรณีระบบคอมพิวเตอร์ล่มเหลว ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์ ตลาดหลักทรัพย์ล้มเหลว จะหยุดการรับคำสั่งซื้อขายชั่วคราว ระบบของบริษัทหลักทรัพย์ส่วนมาก ล่มเหลวจะทำการหยุดรับคำสั่งซื้อขายทั้งหมดชั่วคราว แต่ยังสามารถส่งคำสั่งยกเลิกได้

การแก้ไขข้อผิดพลาดในการทำธุรกรรมการซื้อขายของสมาชิก ตลาดหลักทรัพย์ลาว ได้มีการตอบสนองการแก้ไขคำสั่งการซื้อขายที่ผิด เช่น การป้อนข้อมูลผิด ชื่อหลักทรัพย์ผิด ปริมาณหุ้น ราคา การจัดคำสั่งซื้อขาย การจัดบัญชีลูกค้าผิดจากเจ้าของบัญชี ซึ่งสมาชิกต้องได้ยื่น คำร้องเพื่อทำการแก้ไขข้อผิดพลาด (ผ่านระบบเครือข่าย อิเล็กทรอนิกส์) ก่อน เวลา 12.00น. ของวันถัดไป และสมาชิก ซึ่งก็คือบริษัทหลักทรัพย์ต้องได้อำนาจจำนวนหุ้นดังกล่าวที่มี ข้อผิดพลาดเข้าอยู่ในบัญชีของตนเอง

สภาพรวมของการดำเนินงานของธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน (ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน. 2553)

ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน (Banque pour le Commerce Exterieur Lao : BCEL) เป็นธนาคารพาณิชย์ของรัฐที่ใหญ่ที่สุดใน สปป.ลาว เป็นธุรกิจประเภท ด้านการเงิน และประกันภัย มีทุนจดทะเบียน 682,888 ล้านกิบ ก่อตั้งเมื่อปี2532 ให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การรับฝากเงินและการปล่อยสินเชื่อแก่ธุรกิจต่างๆ การค้าประกัน ตลอดจนให้บริการชำระเงินระหว่างประเทศ ฯลฯ นอกจากนี้ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน ยังได้มีการดำเนินธุรกิจอื่นๆ อีก ได้แก่ การร่วมทุนกับธนาคารลงทุนและพัฒนาจากประเทศเวียดนาม เพื่อก่อตั้งธนาคารธุรกิจลาว-เวียดนาม ก่อตั้งบริษัทร่วมธุรกิจประกันภัยลาว-เวียดนาม ร่วมทุนกับธนาคาร Bred Bank จากประเทศฝรั่งเศส ก่อตั้งธนาคารลาว-ฝรั่งเศส และคาดว่าจะก่อตั้งธนาคารร่วมทุนกับประเทศจีนได้ในปี 2554 ต่อไป และ ยังมีการร่วมทุนกับบริษัทหลักทรัพย์ KTZMICO ของไทย เพื่อบริการประชาชนในการซื้อขายหุ้น ในตลาดหลักทรัพย์ของ สปป.ลาว ที่เพิ่งเปิดดำเนินการในต้นปี 2554 ซึ่งในปัจจุบัน สำนักงานตั้งอยู่ อาคารที่ 1 ถนนปรางคำ ตู้ไปรษณีย์ 2925 นครหลวงเวียงจันทน์ สปป ลาว เลขที่ใบอนุญาตวิสาหกิจ 9630/BL ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2009

ขอบเขตการดำเนินงานของธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน
ระดมทุนระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาวที่เป็นเงินกีบ และเงินตราต่างประเทศจาก
ทุกองค์กรภาคเอกชนอยู่ภายในและต่างประเทศ ด้วยรูปการรับเงินฝากไม่มีกำหนด เงินฝากชำระส่ง
มอบของภาคครัวเรือน และออกไปรับรองเงินฝาก ใบแจ้งหนี้ระยะสั้น และใบรับรองการกู้ยืม
ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน และบรรดารูปการระดมเงินทุนอื่นๆ

ยืมเงินทุนจากธนาคารแห่ง สปป ลาว สถาบันการเงิน สิ้นเชื่ออื่นๆ ทั้ง
ภายใน และต่างประเทศ องค์กรจ และภาคเอกชนภายในประเทศ

ให้กู้ยืม ประกอบด้วย ปล่อยินเชื่อด้วยการให้ยืมตามจุดประสงค์ที่
แตกต่างกัน เพื่อรับใช้การพัฒนาเศรษฐกิจ หักเงินจากใบรับรองประกอบธุรกิจการค้าและบรรดา
เอกสารอื่นๆ ที่มีราคาและรูปแบบอื่นๆ ตามข้อกำหนดของธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน

ให้การบริการชำระส่งมอบระหว่างลูกค้าด้วยกัน

ปฏิบัติตามความรับผิดชอบของธนาคารกับต่างประเทศ และการบริการ
อื่นๆที่ธนาคารแห่ง สปป ลาว กำหนด

เป็นเจ้าของกิจการด้วยตัวเองหรือร่วมธุรกิจกับภาคส่วนอื่นๆ ในการสร้าง
เงื่อนไขอำนวยความสะดวกรับใช้ธุรกิจโดยตรง

ลงทุนในรูปแบบร่วมหุ้นกัน ร่วมธุรกิจ ซื่อหุ้นกับบรรดารัฐวิสาหกิจและ
สถาบันการเงิน - สิ้นเชื่อ ตามระเบียบกฎหมาย

รับเอกสารข้อมูลที่มีมูลค่าสามารถตีเป็นเงินได้และทรัพย์สินอื่นๆ ของ
ลูกค้า

ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน ปฏิบัติหน้าที่หลังจากที่มีเงื่อนไข
ครบถ้วนและได้รับการอนุมัติจากธนาคารแห่ง สปป ลาว และจากบรรดาองค์การจัดตั้งต่างๆที่
เกี่ยวข้อง เช่น ธุรกิจซื้อ ขายวัตถุดิบค่า ทำธุรกิจเป็นสะพานเชื่อม เป็นตัวแทนประกันภัยแก่ลูกค้า
ธุรกิจสินเชื่อ และเป็นสะพานเชื่อม ตัวแทนออกสินเชื่อแก่ลูกค้า ทำธุรกิจโรงจำนำ

ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ที่ทางราชการและทางธนาคารแห่ง สปป ลาว
มอบหมายให้

ผลการเคลื่อนไหวธุรกิจระยะผ่านมา ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว ได้ถูกสร้าง
ตั้งขึ้นใน ขณะที่ สปป.ลาว ได้ประกาศเอกราช ในปลายปี 1975 และได้เริ่มดำเนินธุรกิจมานับแต่ปี
1976 ในระยะเวลาปี 1975 ถึง 1976 ธนาคารการค้าได้ปฏิบัติภาระบทบาทพิเศษ ในการเป็นสาขา
ของธนาคารรัฐ ในสมัยก่อน ธนาคารกลางของ สปป. ลาว และได้ถูกมอบหมายให้เป็นธนาคารเดียว

ที่สามารถดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศ และยังได้ถูกมอบหมายให้ดำเนินการคุ้มครองเงินช่วยเหลือ และเงินกู้ยืมจากต่างประเทศ และองค์การจัดตั้งสากลที่ได้มอบให้แก่รัฐบาล สปป.ลาว

นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ปี 1989 ธนาคารการค้าต่างประเทศได้ถูกเปลี่ยนเป็น ธนาคารธุรกิจรัฐเต็มรูปแบบ โดยอิงตามระเบียบจากธนาคารแห่ง สปป.ลาว และคำริเกี่ยวกับการ คุ้มครองธนาคารธุรกิจดำเนินธุรกิจแบบพึ่งตัวเอง มีการไล่เลียงรายรับ รายจ่ายด้วยตัวเอง มีการใช้จ่าย อย่างเป็นอิสระ ภายใต้การตรวจสอบ ติดตาม และคุ้มครองธนาคารแห่ง สปป.ลาว ปฏิบัติหน้าที่เพื่อ อำนวยความสะดวกทางการเงิน-การธนาคาร ให้แก่ลูกค้าด้วยรูปแบบต่างๆ เป็นต้น รับฝากเงิน ให้กู้ยืม ออกหนังสือค้ำประกัน หนังสือสินเชื่อนำเข้าสินค้า จัดหาบริการด้านการชำระกับ ต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการส่งออก-นำเข้าสินค้าและการชำระภายในประเทศ นับตั้งแต่ 1989 ถึง 2009 ธนาคารการค้าต่างประเทศลาวได้รับผลสำเร็จอย่างมากมาย โดยเฉพาะการปรับปรุงขอบเขต การคุ้มครองภายใน ปรับปรุงโครงสร้างของธนาคาร ปรับปรุง และพัฒนาด้านอำนวยความสะดวก ท้องถิ่นและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ พัฒนาการบริการ ร่วมมือกับต่างประเทศประกอบส่วนเข้าในการ คุ้มครองและทำให้ธนาคารได้รับการพัฒนา นอกจากนี้ ธนาคารยังได้กำหนดแนวทางและแผนการ เคลื่อนไหวของตัวเองอย่างชัดเจน ทำให้ธนาคารได้กำไรจากการดำเนินธุรกิจ ปฏิบัติหน้าที่ที่รัฐบาล ลาวได้กำหนดไว้สำหรับธนาคารธุรกิจและข้อกำหนด ระเบียบต่างๆ ของธนาคารการค้า ต่างประเทศลาว มหาชน จากผลสำเร็จทั้งหมดได้ทำให้ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน มี โฉมหน้าใหม่ในขอบเขตธนาคารทั้งภายในและต่างประเทศ

ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน สนองผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายนำใช้ เครื่องมือทันสมัยเพื่อรับใช้ลูกค้า เช่น โอนเงินผ่านระบบ SWIFT Money Gram โอนเงินภายในประเทศ ผ่านแฟล็กซ์โอนเงินภายในประเทศด้วยระบบ Real time online Banking ออกใบเช็คสนองการ บริการแลกเปลี่ยนเงินตรา สนองด้านเงินตราต่างประเทศแก่รัฐวิสาหกิจ บรรดาวิสาหกิจ บริษัทเอกชน องค์การจัดตั้งสากล สนองผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับสินเชื่อสากล บริการบัตร ATM รับใช้ ลูกค้าตลอด 24 ชั่วโมง อำนวยความสะดวกในการบริการที่หลากหลายให้แก่ลูกค้า สิ่งอำนวยความสะดวกนับวันนับเพิ่มขึ้น ซึ่งในแต่ละวันมีประมาณ 400,000 ถึง 500,000 รายการ

ในปัจจุบัน ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว มหาชน เคลื่อนไหวภายใต้การ ตรวจสอบและคุ้มครองอย่างเข้มงวดของรัฐบาล โดยการตรวจสอบผ่านสภาพบริหาร ตรวจสอบ บรรดาข้อกำหนด ที่สำคัญของธนาคารการค้าต่างประเทศลาว ได้แก่ ธนาคารต้องเสนอแผนการ นโยบายและแผนการดำเนินธุรกิจในแต่ละปี กำหนดการแต่งตั้งตำแหน่งของบุคลากร จัดตั้ง และ ยกเลิกภาคส่วนต่างๆ บรรดาโครงสร้างคุ้มครองที่ได้รับการปรับปรุงอย่างครบถ้วน

สภาพรวมของบริษัท ผลิตไฟฟ้าลาว มหาชน (บริษัท ผลิตไฟฟ้าลาว มหาชน. 2553)

บริษัทจัดตั้งขึ้นในรูปแบบบริษัทมหาชน ที่มีความรับผิดชอบ จำกัด ในวันที่ 15 ธันวาคม คศ. 2010 ภายใต้กฎหมาย สปป ลาว โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ ตู้ปณ 309 ถนนหนองบร บ้านฝาย อำเภอไชยเสษฐา นครหลวงเวียงจันทน์ สปป ลาว โดยบริษัท ผลิตไฟฟ้าลาว มหาชน ได้เริ่มการสร้างบริษัทเพื่อปรับโครงสร้างธุรกิจพลังงานของ สภาพรวมของบริษัท ผลิตไฟฟ้าลาว มหาชน โดยการโอนทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าของบริษัทในปัจจุบัน ตามข้อตกลงของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งได้อนุมัติการโอนย้ายของ กรรมสิทธิ์ของไฟฟ้าลาว ในทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าของบริษัทในปัจจุบันและทรัพย์สินอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และภาระหน้าที่ของไฟฟ้าลาว ภายใต้สัญญากู้ยืมเงินและสัญญาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าของบริษัทในปัจจุบัน และข้อตกลงสำนักงานนายกรัฐบาลได้อนุมัติ ให้สร้างบริษัท เพื่อเสนอขายหุ้นของตน โดยการเสนอขายหุ้นต่อมวลชนครั้งแรก และจดทะเบียนหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ลาว และอนุมัติให้ไฟฟ้าลาว โอนหรือขายทรัพย์สิน หรือสิทธิและภาระหน้าที่ในโครงการผลิตไฟฟ้าที่ไฟฟ้าลาวได้รับมาจากรัฐบาล ให้กับบริษัทผลิตไฟฟ้าลาวมหาชน และวันที่จัดตั้งไฟฟ้าลาวได้ชำระเป็นเงินสด และได้โอนทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตของบริษัทในปัจจุบันให้แก่บริษัท เพื่อแลกกับการที่ไฟฟ้าลาวจองซื้อหุ้นของบริษัท ซึ่งเท่ากับจำนวน 651,448,042 หุ้น เท่ากับร้อยละ 99.99 ของทุนทั้งหมดของบริษัท จึงเป็นบริษัทในเครือขายของไฟฟ้าลาว หุ้นของบริษัท ร้อยละ 0.01 ถือครองโดยบริษัทในวันที่จัดตั้ง

หลังจากที่บริษัทได้จัดตั้ง ไฟฟ้าลาว ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยกระทรวงการเงินเป็นเจ้าของและกำกับดูแล ดำเนินธุรกิจระบบสายส่งไฟฟ้า การสนองและซื้อขายไฟฟ้า อยู่ สปป ลาว รวมทั้งเป็นเจ้าของระบบไฟฟ้าที่ใช้ในการนำเข้าและส่งออกไฟฟ้า นอกจากนี้ ไฟฟ้าลาวยังเป็นผู้ถือหุ้นในโครงการไฟฟ้าพลังงานน้ำ IPP จำนวนหนึ่งอยู่ สปป ลาว ที่ผลิต สนองและส่งออกไฟฟ้า

ปัจจุบันรายได้แหล่งเดียวของธุรกิจได้มาจากการขายพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้จากทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าของบริษัทในปัจจุบันให้แก่ ไฟฟ้าลาว ตามสัญญา PPA ซึ่งอัตราค่าไฟฟ้าของแต่ละทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าของบริษัทในปัจจุบันได้มีการตกลงกับไฟฟ้าลาวและได้ระบุในสัญญา PPA ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ บริษัทยังได้ทำสัญญา PPA กับไฟฟ้าลาว และเข้าทำสัญญาสัมปทานกับรัฐบาล สำหรับแต่ละทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าของบริษัทในปัจจุบัน สัญญา PPA และสัญญาสัมปทานที่คิดค้นกัน ไปนั้น ได้สร้างขึ้นมาจากร่างสัญญามาตรฐานฉบับย่อ ที่ไฟฟ้าลาวได้สร้างสำเร็จก่อนหน้านี้อายุของสัญญา 30 ปี และสามารถเจรจาขอต่อกำหนดระยะเวลาได้อีก 10 ปี และมีเงื่อนไขที่ระบุว่าบริษัทจะต้องได้โอนทรัพย์สินที่ใช้ใน

การผลิตทั้งหมดคืนให้แก่รัฐบาล ภายหลังสิ้นสุดกำหนดระยะเวลาดังกล่าวหรือภายหลังสิ้นสุดสัญญา

รูปแบบธุรกิจของบริษัทในปัจจุบัน คือ การเป็นเจ้าของและดำเนินการใช้ทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตไฟฟ้าจำนวนหนึ่ง ซึ่งได้รับการพัฒนาโดย ไฟฟ้าลาว บริษัทอาจจะลงทุนเพิ่มเติมในโครงการผลิตไฟฟ้า หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการลงทุนของบริษัท นอกจากนี้ บริษัทอาจจะลงทุนในทรัพย์สินที่ใช้ในการผลิตของไฟฟ้าลาว ที่อยู่ในระยะเวลาการก่อสร้างและที่วางแผนไว้แล้ว และโครงการ IPP ที่มีไฟฟ้าลาวเป็นหุ้นส่วนซึ่งกำลังดำเนินงาน บริษัทจะค่อยๆ ซื้อทรัพย์สินแต่ละทรัพย์สินจากไฟฟ้าลาวก่อนหน้าหรือในวันที่แต่ละทรัพย์สินเริ่มผลิตขาย โดยอาจจะชำระเป็นเงินสด หรือโดยการออกหุ้นใหม่ของบริษัทในแต่ละกรณี ซึ่งขึ้นกับการได้รับอนุมัติจากผู้ถือหุ้นของไฟฟ้าลาว บริษัทคาดหมายว่ามูลค่าของทรัพย์สินดังกล่าว จะโอนมาในราคาบัญชีหรือราคาที่ใกล้เคียง

บททวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

อรุณฉิษฐ์ ปุณณะนิธินนท์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องการรับรู้ของนักลงทุนไทยที่มีต่อการเกิดตลาดหลักทรัพย์ใหม่เมื่อมีการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน กรณีศึกษาการเปิดตลาดหลักทรัพย์ลาว โดย ใช้การสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักลงทุนโดยตรงในลาว กลุ่มนักลงทุนกองทุนรวมและกลุ่มนักลงทุนในบริษัทหลักทรัพย์ในประเทศไทย พบว่า กลุ่มนักลงทุนมีความคิดเห็นว่าการเปิดตลาดหลักทรัพย์ในประเทศลาวเป็นการระดมทุนจากนักลงทุนต่างชาติให้เข้ามาลงทุน ซึ่ง ณ ตอนนี้อยู่ในประเทศลาวจะเป็นการลงทุนในลักษณะการลงทุนระยะยาวมากกว่าจะเป็นการลงทุนระยะสั้น เพื่อการเก็งกำไรและประเทศลาวก็ยังมีมาตรการค่อนข้างเข้มงวดในการตรวจเช็คประเภทธุรกิจที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศลาว และรัฐบาลในประเทศลาวควรมีการเปิดโอกาส โดยเพิ่มกำแพงการลงทุนให้มากกว่านี้และลดบทบาทของภาครัฐลงมากกว่านี้และจากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม ที่สอบถามในเรื่องการรับรู้และทัศนคติของนักลงทุนพบว่าทัศนคติเกี่ยวกับด้านการอำนวยความสะดวกที่มี สำหรับนักลงทุนต่างชาติ ในด้านอุปสรรคและข้อจำกัดที่สำคัญ ที่เกิดขึ้นของประเทศลาวในมุมมองของนักลงทุนไทย พบว่า นักลงทุนส่วนมากคิดว่าการเปิดตลาดหลักทรัพย์ใหม่ของลาว จะช่วยในเรื่องการระดมเงินทุนให้แก่ประเทศลาวได้มากถ้ามีนักลงทุนต่างชาติไปลงทุนและช่วยให้เกิดการพัฒนาประเทศ ได้มากยิ่งขึ้น แต่ในมุมมองของนักลงทุนไทยพบว่า การลงทุนในประเทศลาวยังมีความเสี่ยงสูง เนื่องจากเป็นตลาดใหม่มีหุ้นจดทะเบียนยังน้อยเลยยังไม่ค่อยเป็นที่น่าสนใจ ส่วนในเรื่องอุปสรรค พบว่า นักลงทุนไทยส่วนใหญ่คิดว่าธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ลาว ยังเป็นรัฐวิสาหกิจจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่

เป็นอุปสรรคในการตัดสินใจลงทุน รวมถึงในเรื่องการอำนวยความสะดวกทางการเงิน นักลงทุนยังวิตกอยู่ในเรื่องความพร้อมและกฎระเบียบค่อนข้างเข้มงวดต่อนักลงทุนต่างชาติของทางประเทศผู้ให้ลงทุน และอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือ กฎหมายการลงทุนในประเทศลาวยังคงต้องมีการทบทวนและพัฒนาต่อไปเพื่อให้ความสะดวกต่อนักลงทุนให้มากขึ้นกว่าที่มีอยู่

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2553) ได้ทำการศึกษา ความรู้ความเข้าใจ ความต้องการและพฤติกรรมในการลงทุน ของประชาชนเกี่ยวกับการลงทุนในตลาดทุน พบว่า มีผู้ที่ยังไม่ได้ลงทุนในตลาดทุน ร้อยละ 88 โดยให้เหตุผลว่าขาดความรู้ ความเข้าใจในตัวผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 58 เคยลงทุนและปัจจุบันเลิกลงทุนแล้ว ร้อยละ 1.7 โดยให้เหตุผลว่า ต้องการนำเงินออมไปลงทุนในจุดประสงค์อื่นเพราะกังวลในเรื่องความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ ผู้ที่มีความเป็นไปได้ในการลงทุนและไม่ลงทุนในอนาคต ร้อยละ 5.7 โดยผู้ที่เป็นได้ในการลงทุน (ร้อยละ 60) ให้เหตุผลว่า ยังขาดความรู้ความเข้าใจต่อตัวผลิตภัณฑ์ สำหรับผู้ที่จะไม่ลงทุน (ร้อยละ 44) ให้เหตุผลว่า กลัวความไม่แน่นอนของสภาพเศรษฐกิจ และผู้ที่ลงทุนในปัจจุบัน ร้อยละ 4.5 ด้วยเหตุผลหลักที่ว่า เพราะต้องการผลตอบแทนที่มากกว่าเงินฝากธนาคาร ร้อยละ 65 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงได้ส่วนใดส่วนหนึ่ง ร้อยละ 74 และต้องการลงทุนในกองทุนรวม ด้วยเหตุผลที่ว่า ความรู้ในด้านผลิตภัณฑ์มีมากกว่าและความเสี่ยงจากการลงทุนในกองทุนรวมอาจมีน้อยกว่าการลงทุนในประเภทหลักทรัพย์อื่นๆ ร้อยละ 60 มีการพิจารณาในการตัดสินใจลงทุนจากผู้เชี่ยวชาญ หรือมีที่ปรึกษา และจากข้อมูลความรู้ ความเข้าใจของตัวเอง ร้อยละ 49 แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาผลิตภัณฑ์ที่ลงทุนศึกษาจากพนักงานธนาคารเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 70

สำหรับความรู้ ความเข้าใจ ในการลงทุนผู้ตอบแบบสอบถามที่ลงทุนหุ้นในปัจจุบัน โดยรวมแล้วมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก หรือปานกลาง ร้อยละ 95 สำหรับความรู้ในการลงทุนในกองทุนรวม โดยรวมแล้วมีความรู้ในระดับค่อนข้างต่ำ และความรู้ ความเข้าใจ ต่อตัวผลิตภัณฑ์ที่ลงทุน โดยลงทุนในหุ้น ส่วนใหญ่ รับรู้ และเข้าใจว่า มีความเสี่ยงปานกลาง กองทุนรวมส่วนใหญ่ รับรู้และเข้าใจว่า มีความเสี่ยงต่ำ แหล่งข้อมูลที่พิจารณาส่วนใหญ่คือ ติดต่อกับนักลงทุนด้วยกัน ร้อยละ 61 การรับรู้ถึงสิทธิของการเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท ร้อยละ 58 รับรู้และเข้าใจว่า ตนมีสิทธิในการฟ้องกรรมการเมื่อมีเจ้าหน้าที่ หรือผู้จัดการทุจริต ร้อยละ 76 รับรู้และเข้าใจว่าตนมีสิทธิในการเข้าร่วมประชุมประจำปี และปัจจัยที่ควรพิจารณาก่อนการเปิดบัญชีนักลงทุน คือ ลายมือมากที่สุด ร้อยละ 88

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2545) ได้สำรวจเกี่ยวกับพฤติกรรม ความต้องการ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ลงทุนเกี่ยวกับการลงทุน พบว่า

ด้านพฤติกรรมการลงทุน ผู้ลงทุนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าประชุมผู้ถือหุ้น ด้วยสาเหตุที่ว่า ไม่มีเวลา และมีความรู้สึกไม่พอใจแต่ยังสนใจลงทุนในหลักทรัพย์อยู่ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ลงทุนมากกว่า 5 ปี มีความสามารถยอมรับความเสี่ยงได้ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก ลงทุนในร้อยละ 11 – 20 ของรายได้ ด้วยเป้าหมายเพื่อใช้ในยามจำเป็น มีรูปแบบลงทุนในเงินฝาก และตัวเงินฝาก ถือครองหลักทรัพย์ น้อยกว่า 6 เดือน ตัดสินใจลงทุนจากการพิจารณาข้อมูลข้อมูลในอดีต เช่น ผลการดำเนินงาน การจ่ายปันผล และภาวะตลาด เช่น ราคา ดัชนี ข่าวแนวโน้มดอกเบี้ย ปัจจัยที่ใช้พิจารณาตัดสินใจลงทุนในกองทุนรวม คือ โอกาสในอนาคต มีการใช้คำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุน ประกอบการตัดสินใจ มีความรู้สึกพอใจจากการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการลงทุน หลักทรัพย์ที่สนใจลงทุนมากที่สุด คือ หุ้น และ พันธบัตร และให้สาเหตุที่ไม่ลงทุนในหลักทรัพย์ว่ากลัวการขาดทุน มากที่สุด ต้องการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนผ่านสื่อต่างๆ และบริษัทจดทะเบียนในหลักทรัพย์ และต้องการให้เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการลงทุนผ่าน แผ่นพับ และมีความสนใจลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทใหม่ๆ คือ กองทุนรวมที่รับประกันเงินต้นและผลตอบแทนมากที่สุด

ด้านความรู้ความเข้าใจต่อการลงทุน พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของตราสารทางการเงินโดยรวมในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66 โดยผู้ลงทุนมีความรู้เกี่ยวกับหุ้น และเงินฝาก มากที่สุด ร้อยละ 80 เท่ากัน ส่วนความรู้ที่น้อยที่สุด คือ กองทุนตราสารหนี้ ร้อยละ 51 สำหรับความรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุนโดยรวมแล้วมีความรู้ ความเข้าใจในระดับต่ำ ร้อยละ 47 โดยมีความรู้ในความเสี่ยงที่อาจเกิดจากหุ้น มากที่สุด ร้อยละ 78 และมีความรู้น้อยที่สุดต่อกองทุนรวมตราสารหนี้ ร้อยละ 33 สำหรับด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุนรวม พบว่า มีความเห็นด้วย ในด้านการนำข้อมูลในหนังสือชี้ชวนมาเสนอในเชิงเปรียบเทียบ ร้อยละ 88 เห็นด้วยในการจัดอันดับกองทุนรวม ร้อยละ 84

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2555) ได้ศึกษาโครงการวิจัย พฤติกรรมการออมและการลงทุน: กลุ่มคนอายุ 20 – 29 ปี พบว่า ทักษะคิดต่อการออมและการลงทุน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการวางแผนทางการเงิน การปฏิบัติตามแผนและการออมเงิน รวมทั้งมีการมองหารายได้จากแหล่งอื่นๆ และมีความต้องการคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในการลงทุนและจะลงทุนเมื่อมีความพร้อม โดยไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงสูงได้ในขณะที่ยอมรับผลตอบแทนในระดับต่ำได้ มีความสนใจลงทุนในธุรกิจส่วนตัวมากกว่าการลงทุนในหุ้น สำหรับความรู้ในการลงทุน มีระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.2 รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อทางอินเทอร์เน็ต มากที่สุด การลงทุนในตลาดหุ้นในปัจจุบันของกลุ่มคน 20 – 29 ปี พบว่า ร้อยละ 18 เป็นผู้ที่ลงทุนในตลาดหุ้น โดยร้อยละ 84 ของผู้ลงทุน มีการซื้อขายหุ้นผ่านทางอินเทอร์เน็ต และให้ความสำคัญกับข้อมูลจากเพื่อนหรือคนรู้จักเล่นหุ้นมากที่สุด สำหรับข้อมูลอื่นๆ จะได้จากเว็บฯของตลาดหลักทรัพย์เป็นหลัก และให้

เหตุผลที่เลือกลงทุนเพราะ ต้องการมีประสบการณ์และต้องการมีรายได้เสริมจากงานประจำ โดยมองผลประโยชน์ในระยะสั้นเป็นหลัก

อัมพวัน นันทขว้าง (2545) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยของนักลงทุนรายย่อยในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การตัดสินใจของนักลงทุนรายย่อยส่วนใหญ่อาศัยข้อมูลข่าวสารจากโบรกเกอร์เป็นหลัก ชนิดของหลักทรัพย์ที่นิยมลงทุนคือ กลุ่มเงินทุนและหลักทรัพย์ ธนาคาร สื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 88.1 และ 77.7 ตามลำดับ โดยเข้ามาลงทุนมากกว่า 5 ปี ทำการซื้อหลักทรัพย์โดยเฉลี่ยต่ำกว่า 5 หลักทรัพย์ ปริมาณเงินลงทุนระหว่าง 100,001 – 300,000 บาท ความถี่ของการซื้อขาย 1 - 5 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยมีระยะเวลาการถือครองเพียง 1 สัปดาห์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุนรายย่อยเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ อัตราดอกเบี้ยในประเทศ ผลการดำเนินการของบริษัท สถานะทางการเงินของบริษัทและวิเคราะห์ผลการประกอบการของบริษัท

วิญญู ดิษเจริญ (2551) ได้ทำการศึกษา พฤติกรรมของนักลงทุนในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพฤติกรรมของนักลงทุนในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนเก็งกำไรวันต่อวัน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการลงทุนคือเพื่อต้องการเก็งกำไร มีแหล่งเงินทุนที่นำมาลงทุนในหลักทรัพย์ คือ เงินออม นิยมใช้บริการบริษัทหลักทรัพย์ในการลงทุนเพียง 1 บริษัท ทำการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเฉลี่ยต่อเดือนตั้งแต่ 11-20 ครั้ง มีปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์แต่ละวันโดยเฉลี่ยน้อยกว่า 50,000 บาท ลงทุนในหุ้นสามัญ โดยมีระยะเวลาในการลงทุนน้อยกว่า 1 เดือน นิยมลงทุนในหลักทรัพย์กลุ่มพลังงาน โดยผลตอบแทนที่ได้รับคือกำไรจากส่วนต่างของราคา ซึ่งแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการลงทุนในหลักทรัพย์ คือ การแนะนำจากเจ้าหน้าที่การตลาดของบริษัทหลักทรัพย์

ผลการศึกษาปัจจัยที่นักลงทุนใช้พิจารณาในการเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ โดยทำการแบ่งปัจจัยที่นักลงทุนใช้พิจารณาเป็น 2 ปัจจัยด้วยกัน คือปัจจัยพื้นฐานที่นักลงทุนใช้พิจารณาในการลงทุน และปัจจัยภายนอกที่นักลงทุนใช้พิจารณาในการลงทุน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักลงทุนในหลักทรัพย์ส่วนใหญ่จะพิจารณาปัจจัยพื้นฐานในการตัดสินใจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความสำคัญที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ ความคล่องตัวในการซื้อขายหลักทรัพย์ ผลการดำเนินงานของบริษัท และกำไรจากหลักทรัพย์ ส่วนปัจจัยภายนอกในการตัดสินใจเลือกลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความสำคัญที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ สถานะเศรษฐกิจภายในประเทศ สถานะความมั่นคงทางการเมือง และสถานะเศรษฐกิจต่างประเทศ